כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות

בסודשיח

בס"ד ■ יום רביעי ■ פרשת בהעלותך ■ ט"ו סיון ה'תשפ"א ■ 26.05.2021 ■ גליון מס' 634

הרבש"ע הוא היחיד בעל הנחמות

דברים של האדמו"ר הקוה"ט מאמשינוב שליט"א בניחום אבלים
על אלו שנספו בל"ג בעומר ליד ציון הרשב"י במירון

[ערש"ק בהר-בחקותי תשפ"א]

בבית משפחת פוגל על בנם הב' ידידיה ע"ה

ככה, הרבש"ע גילה בתורה את האהבה שלו לכלל ישראל באופן החזק ביותר והגדול ביותר דווקא כשהוא הורה לאבלים איך לנהוג ואיך לקבל את זה, הפסוק "בנים אתם לה' אלקיכם" (דברים יד, א) נאמר בפרשה שבה הבורא בא ללמד איך לקבל את הענין של הסתלקות של קרוב ואיך לנהוג אז. על "בנים אתם לה' אלקיכם" רבי מאיר אומר ש'בין כך ובין כך קרויין בנים' (קידושין לו.) - גם אם אנחנו נתנהג כבנים ואפילו אם לא נתנהג כבנים, אצל הבורא אנו נחשבים תמיד כבנים, והאבן עזרא (דברים שם) באמת אומר על זה, שמכיון שהבורא מתייחס אלינו כאל בנים, והרי גדולה אהבת האב לבנו, אז ממילא אין מקום להרבות באבלות, אפילו אם נעשית הסתלקות בלי להבין שום דבר - הסתלקות בנוער של זה שהסתלק, אז כמו שהילדים סומכים על מה שהאבא עושה אפילו שלא מבינים את זה, הם יודעים שהאבא מתכוון רק לטובתם, כך צריך להתנהג וכך צריך לקבל הסתלקות של קרוב, מכיון ש"בנים אתם לה' אלקיכם" לכן "לא תתגודדו ולא תשימו קרחה בין עיניכם למת", בגלל שסומכים על האבא שמה שהוא עשה הוא רק לטוב, וממילא אין מקום לריבוי של אבלות. הרמב"ן אומר באמת שכל הענין של אבלות זה רק מצד הפירוד שנעשה, לא מצד זה שח"ו חסר לנשמה משהו.

האמת היא, שהפירוד נעשה רק מצד החלקים הגופניים, הנשמות של עם ישראל הם תמיד אחדות אחת (עי' תניא פל"ב), בזוהר (ח"ב רה.) כתוב ששבת הוא יומא דנשמתין, היום שבו כח הנשמה מתגלה, וממילא בשבת יש פחות מקום לאבלות, מצד הנשמה הרי לא נוצר פירוד בכלל, לכן באמת 'שבת היא מלנחם ונחמה קרובה לבוא' (הגהות מהרש"ל על הטור או"ח סי' רפז) - אנחנו מתקרבים לשבת.

הסבא ז"ל תמיד היה אומר ששפת אנוש היא דלה מדי לכל מה שקשור לניחום של אבלים.

שבאמת יהיה מליץ יושר, אחרי הכל - זה שגידלתם אותו וזה שחינכתם אותו הפך הרי להיות חלק ממנו, והחלק הזה נמצא למעלה ומלמד זכות כל הזמן.

בבית משפחת אלחדד על בניהם הב' יוסף דוד והילד משה מרדכי ע"ה

האב: איך מרגיעים את הנפש כשהגעגועים עולים? **אד"ש:** האמת היא הרי, שהפירוד נעשה רק מצד הבחינות הגופניות, מצד הבחינות של הנפש והנשמה הכלל ישראל הם יחידה אחת ושמה לא נעשה פירוד. יכול להיות, שלכן באמת שבת זה זמן של נחמה, בזוהר (ח"ב רה.) כתוב הרי ששבת זה 'יומא דנשמתין', זה יום שהאור של הנשמה מאיר, וממילא אז הפירוד פחות מורגש.

אחרי הכל, בכל זאת חלק גדול מהם הרי נפעל מכח זה שגידלתם אותם, זה שחינכתם אותם, זה שקרבתם אותם לרבש"ע, ומצד החלק הזה אפשר להרגיש כסדר שייכות. **האב:** בכל שבת זה נרגע? **אד"ש:** לכאורה כך, 'שבת היא מלנחם ונחמה קרובה לבוא' בכל שבת. וזה גופא שהכח שלכם נמצא בהם, זה ג"כ מביא להרגשה של שייכות, זה הרי כח שקיים תמיד. **האב:** עדיין יש שייכות? **אד"ש:** לכאורה כן, כל

תפוצה לכל קהילות ישראל

עוד בעיתון

ניתן לעבור לכתבה הרצויה ע"י לחיצה על שמה.

וינוסו משנאיך מפניך
אחת לכמה שנים קם בתוכנו "מושיע" תורן המודיע שהנה הנה...
המשך בעמ' 3

כתינוק הבורח
המסע הראשון של ישראל לארץ, החל בכ' באייר. וכבר באותו היום...
המשך בעמ' 3

שו"ת קיץ
אם אישתי לא נמצאת בבית בשבת קודש, יש מצווה שאני אדליק את נרות השבת...
האם לאחר החופה, אני וכלתי יכולים לשבור את הצום של יום החתונה...
מה יהיה הדין במקרה שהחופה נערכת לאחר צאת הכוכבים...
המשך בעמ' 4

סיפור לשבת
לולי תורתך
נולדתי בליל חג השבועות. קראו לי ישראל, גם על שם עם ישראל...
המשך בעמ' 5

שביבים
■ *שלא יתבייש חלילה*
■ *סיפור השגחה מדהים מאת בעל המעשה*
■ *סיקבלנו תמיד באהבה*
המשך בעמ' 11

המנורה רומזת לחיבת ישראל לפני ה'
"אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות" מפרש רש"י, אל מול הנר...
המשך בעמ' 13

שיקום מושלם
התבקשתי לבקר את ח.ש במחלקה האורטופדית בבית לוינשטין...
המשך בעמ' 14

האבלות היא הרי רק מצד הענין של פירוד, מצד מה שקשור לנפש, היא נמצאת ב'אור פני מלך', הרמב"ן בפרשת ראה - שם נמצאת הרי הפרשה של "בנים אתם לה' אלקיכם" (דברים יד, א), שזה בעצם הפרשה שבה הרבש"ע מלמד אותנו איך להתייחס לאובדן של קרוב ואיך להתנהג אז, יש שם גם פסוק "כי עם קדוש אתה לה' אלקיך" (שם, ב), והרמב"ן אומר שהתורה אומרת לנו בזה הבטחה של 'קיום הנפשות לפניו' של הרבש"ע, וזו נתינת הטעם למה "לא תתגודדו ולא תשימו קרחה בין עיניכם", מכיון שמצד מה שנוגע לנפש היא מובטחת שהיא נמצאת ב'אור פני מלך', וכל האבלות יש לה מקום רק מצד הענין של פירוד, לכן אין ענין להרבות באבלות, ולכן "לא תתגודדו ולא תשימו קרחה".

אם אני לא טועה, אני חושב שהמקום היחיד שהרבש"ע אומר לכלל ישראל "בנים אתם לה' אלקיכם" הוא שמה, דווקא כשהתורה באה ללמד אבלים איך לנהוג, אז הרבש"ע מגלה את כל החיבה שלו לכלל ישראל, רבי מאיר הרי אומר על הפסוק הזה של "בנים אתם" - 'בין כך ובין כך קרויין בנים' (קידושין לו.), אפילו שלא מתנהגים כמו בנים, וזה הרי הגילוי הכי אדיר של הקרבה והחיבה של הרבש"ע, ודווקא כשבאים לנחם אבלים הרבש"ע מגלה את זה.

האב: יש איזה איסור לבכות אחרי הזמן שחז"ל קבעו? **אד"ש:** איסור לא, אם מישהו יקבע ימים לבכיה אז אני לא יודע, אבל אם מדי פעם נוצר ענין של בכי אין בזה שום איסור, מה שכתוב (מו"ק כז:) 'שלשה לבכי' הכוונה היא שזה קבוע לבכי. **האב:** מצד המציאות? **אד"ש:** הרמב"ן (דברים שם) הרי כותב שאפילו כשאנשים נפרדים זה מזה, נוסעים למדינת הים ולא יודעים אם יימצאו עוד פעם, אז ג"כ הטבע מתעורר לבכי.

אחד האחים: יש גם ענין של אבילות על הריגת הצדיקים שהוא משהו יותר רוחני? **אד"ש:** שם למעשה מצטרף הענין הזה של האובדן שהעולם איבד בזה, הריגה שנעשתה בדרגת העולם קוראים לזה.

אחד האחים: איך אפשר להתנחם על כזה דבר? **אד"ש:** לבקש מהרבש"ע, הוא בעל הנחמות היחיד, הסבא ז"ל תמיד היה אומר ששפת אנוש היא דלה מדי לכל מה שקשור לניחום.

אחד האחים: אלו שיותר קרובים צריכים לעשות יותר חשבון נפש מבחינת הצער? **אד"ש:** כל קושי שמגיע לאדם בעולם הזה צריך לעורר, זה הענין של לזעוק בזמן של צרה (עי' רמב"ם הל' תעניות פ"א הל' א-ב), וזה בכל קושי לאו דווקא ב..

האב: 'לא עביד קוב"ה דינא בלא דינא' (ברכות ה:), אפילו שזה היה כדי להמתיק, אבל סוף סוף זה דין. **אד"ש:** האמת היא שכשאבא נותן מכה לבן יש כאן הרבה יותר אהבה מאשר כשהוא נותן את הנשיקה לבן, כשהוא נותן נשיקה לבן הוא גם נהנה, אבל כשהוא נותן את המכה אז זה כואב לאבא - 'קלני מראשי קלני מזרועי' (סנהדרין מו.), והוא עושה את זה למרות זאת, בזה הרי מתגלה האהבה הרבה יותר מאשר בגילוי של אהבה לבן.

האב: איך נדע באיזה דבר מיוחד הרבש"ע רוצה שנתעורר? **אד"ש:** בכל דבר שיהודי יודע שהוא צריך בזה חיזוק, זה הכל, כשהרבש"ע מדבר אלינו הוא מדבר אלינו הרי בשפה שלנו.

אחד האחים: יש את הענין של 'ידאגו כל בני החבורה' (שבת קו.)? **אד"ש:** לכאורה כן, אבל כל בני החבורה מה שזה מחייב זה לנהוג בהנהגה כזו שממתיקה דין, 'ידאגו כל בני החבורה' זה בגלל שמידת הדין מתוחה, ומה שצריך לעשות זה להשתדל לעשות פעולות של המתקה, על מה שחז"ל אומרים 'המעביר על מידותיו מעבירין לו על כל פשעיו' (ר"ה יז.) נדמה שלי שברמח"ל (דרך ה' ח"ד פ"ח) כתוב, שכשמישהו מעביר על מידותיו זה מחייב שיתנהגו איתו באותו אופן מצד שורת הדין, מידה כנגד מידה זו הנהגה של דין, מעביר על מידותיו זוכה שיעבירו לו לא מצד רחמים אלא מצד דין, וזאת ההמתקה האמיתית של הנהגה של דין, שמצד הדין גופא נמשך ענין של ההעברה.

האב: אף פעם לא שמענו את הילד משה מרדכי מתלונן על שום דבר בעולם. **אד"ש:** בפסוק (ישעי' נח, ח) כתוב "והלך לפניך צדקך".

האב: כשההסתלקות היא בצורה כזו בהיכלא דרשב"י יש להם דין? (אולי השאלה היא, איך יכול להתעורר שם מידת הדין) **אד"ש:** האמת היא הרי, שה'תוך' של דין והשורש של דין הוא רק רחמים וחסדים, הגימטריא של אותיות המילוי של השם 'אלקים' הוא "חסד א-ל כל היום". **האב:** אבל האם עושים להם דין כמו כל אחד שנפטר מהעולם או שיש להם יתרון שהם הסתלקו בהילולא דרשב"י? **אד"ש:** מסתמא זה נותן כוחות גדולים של רחמים וחסדים בכל הנהגה שלא תהיה. **האב:** היה מעשה בתלמידי פרשבורג שנסעו למירון והסתלקו ארבעה בחורים, וא' התלמידים בא לחלום לחברו ואמר לו שפטרו אותם מן הדין בזכות רבי שמעון, יש לזה מקור בחז"ל? **אד"ש:** הוא הרי אמר שהוא יכול לפטור את העולם מן הדין (סוכה מה:), ומסתמא מי שנמצא שם יש לו יותר שייכות לזה ויותר אחיזה בזה.

האב: כתוב שזה צער לנשמה להגיע מעולם העליון להגיע לעולם השפל הזה, ואיך יכולים לזכות לקבל מהם איזה סימן או משהו שיכול לעודד אותנו, שנדע איך לפעול ומה לעשות כדי לשמור את ההתעוררות הזאת שלא ח"ו תתפוגג ההתעוררות? **אד"ש:** באמת, העבודה העמל והגיעה שהשקעתם בגידול שלהם בחינוך שלהם ולעשות את מה ששייך לקרב אותם לרבש"ע זה קיים בהם - חלק ממכם קיים בהם. **האב:** יש להם הכרת הטוב על זה, הם זוכרים את זה? **אד"ש:** אתה חושב שלא? אתה חושב שלמעלה שוכחים? אומרים אצלנו (עי' אמרות טהורות (דפו"י) עמ' לח) שאפילו שכשהנשמה עולה למעלה היא הרי רואה שכל מה שנעשה בעולם הזה הוא הכל טוב וחסד, אז לכאורה איך יש לה כח לעורר רחמים, אז אומרים אצלנו, שלמרות כל זאת שהם נמצאים למעלה ורואים שהכל חסדים ורחמים, הם יכולים להרגיש את מה שהחיים בעולם הזה מרגישים, ומכח זה יש להם את הכח לפעול ישועה בעולם הזה, מכניסים את זה בלשון של חז"ל (ברכות יח.) 'צדיקים במיתתם קרויין חיים', דהיינו שהחיים נקראים אצליהם, הם קוראים את החיים, למרות שהם יודעים שהכל באמת טוב וחסד, הם בכל זאת יכולים להשתתף ולהרגיש את מה שנעשה אצל החיים. **האב:** זה לא מוריד אותם בדרגה, זה שהם מתייחסים לחיים? **אד"ש:** לא, כתוב הרי שבלי התפילות של הצדיקים העולם לא היה מתקיים אפילו רגע (עי' זח"ג ע:). האמת היא הרי שהנשמה מגיעה לאיפה שהיא מגיעה רק מכח זה שהיא היתה בעולם השפל.

במענה למישהו: ה"כרובים ולהט החרב המתהפכת" (בראשית ג, כד) זה הרי הענינים הכי קשים של דין -מלאכי חבלה (רש"י) וגיהנם (ב"ר כא, ט) - וכל זה, זה רק "לשמור את דרך עץ החיים" - אין להם שום מטרה אחרת.

אד"ש קם ואמר: הרבש"ע הוא הרי היחיד שהוא בעל הנחמות ואפשר רק לבקש ממנו - ש'המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים'.

וינוסו משנאיך מפניך

/ הרב יעקב הלוי פילבר

אחת לכמה שנים קם בתוכנו "מושיע" תורן המודיע שהנה הנה הוא מביא שלום לישראל, והוא גורר את מדינת ישראל בצורה לא אחראית להימור שהתוצאות שלו מעמידות אותנו שוב מול מציאות אכזרית של איבת עולם לעם עולם. מאז השליך **נמרוד** את אבינו אברהם לכבשן האש, לא חדלו הניסיונות של אומות העולם להכחיד את עמנו, כבר בימי האבות אנו מוצאים את **ישמעאל** המצחק עם יצחק [בראשית כא ט], ופירשו לנו חז"ל: שהיו יוצאים לשדה, ונוטל ישמעאל קשתו ויורה בו חצים [ב"ר נג], והוסיפו על כך במדרש [תנחומא תולדות ה]: "'עין ה' אל יראיו' - זה יצחק, 'להציל ממות נפשם' - שבקש ישמעאל להורגו". גורל זה חזר על עצמו אצל יעקב ככתוב [שם, כז מא]: "ויאמר **עשו** בלבו יקרבו ימי אבל אבי ואהרגה את אחי". יעקב אינו משלים עם גורל זה, הוא מושיט ידו לשלום, מתקין עצמו לדורון לתפילה ולמלחמה, בתקוה להתפייס עם אחיו. והנה זה פלא, כאשר סוף סוף נפגש יעקב עם עשו, ועשו מאיר לו פנים ומציע לו: "נסעה ונלכה ואלכה לנגדך", דווקא כשלכאורה נתיישרו ההדורים, דווקא אז יעקב מסרב ודוחה את עשו: "יעבור נא אדוני לפני עבדו, ואני אתנהלה לאטי לרגל המלאכה אשר לפני", מה גרם ליעקב לשנות לפתע את דעתו מן הקצה אל הקצה? בין שתי העמדות הללו של יעקב נתרחש המפגש של יעקב עם שרו של עשו, ועד המפגש הזה סבר יעקב שהסכסוך שלו עם עשו הוא **סכסוך רגיל** כשאר הסכסוכים הממלאים את העולם, סכסוך הניתן לפתרון, אם על ידי מחוות של צעדים בוני אימון (דורון), או בהכרעה של פתרון צבאי (מלחמה). אבל לאחר מפגשו של יעקב עם שרו של עשו, התברר לו שיש כאן סכסוך ששורשיו עמוקים יותר, ושכל עוד לא יעקרו שורשי השנאה של עשו לישראל, וכן של ישמעאל לישראל, לא יהיה כל ערך להסכמים החיצוניים שיושגו בחולשת רגע של השונא. על כן מבטיח יעקב לעשו שישוב להיפגש עמו רק לעתיד לבא, "עד אשר אבוא אל אדוני שעירה". ועל הבטחתו זו של יעקב אמרו במדרש [ב"ר עח יד]: "חזרנו על כל המקרא ולא מצאנו שהלך יעקב אבינו אצל עשו להר שעיר מימיו - אפשר יעקב אמיתי היה ומרמה בו?! אלא אימתי היה הוא בא אצלו? לעתיד לבא, ככתוב: 'ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו, והייתה לה' המלוכה'".

משה רבנו הוא שזיהה את שורשיה העמוקים של שנאת העמים לישראל, כשהוא מבקש מריבונו של עולם לסייע לישראל מפני אויביו, אין הוא מזהה אותם כאויביהם של ישראל אלא **כשונאי ה'** ככתוב: "ויאמר משה, קומה ה' ויפוצו אויביך וינוסו משנאיך מפניך". **ופרש"י** על פי המדרש: "משנאיך - אלו שונאי ישראל, שכל השונא את ישראל שונא את מי שאמר והיה העולם, שנאמר [תהלים פג ג]: 'ומשנאיך נשאו ראש', ומי הם? "על עמך יערימו סוד'". את הקשר של שנאת העמים לישראל, הנובעת משנאתם העיוורת בתת-ההכרה שלהם לאלוקי ישראל, מוצאים אנו במלחמת מדין, כשהקב"ה אומר למשה: "נקום נקמת **בני ישראל** מאת המדיינים", ואילו משה משנה את ניסוח הצו ואומר: "החלצו מאתכם אנשים לצבא ויהיו על מדין לתת **נקמת ה'** במדין". ועל ההבדל הזה אמרו במדרש [במדב"ר כב ב]: "הקב"ה אמר: 'נקמת בני ישראל', ומשה אמר: 'נקמת ה' במדין', אמר הקב"ה אינו אלא דיקו (דין) שלכם, שגרמו לי (המדיינים) להזיק אתכם. אמר משה: ריבון העולמים, אם היינו ערלים או עובדי ע"ז או כופרי מצוות הרי לא היו שונאים אותנו. ואין רודפים אחרינו אלא בשביל תורה ומצוות שנתת אתה לנו, הלכך הנקמה היא שלך, 'לתת נקמת ה' במדין'". לא רק דור-המדבר אלא גם אנחנו **בדורנו** נמצאים כבר למעלה ממאה שנים בסכסוך עם עמי ערב, ולפני כן סבלנו כמה מאות שנים מהתנכלויות עד כדי שואה ורצח-עם מעמי אירופה הנוצרית. והתנועה הציונית לדורותיה עשתה ניסיון לברוח מהסיבה האמתית של האנטישמיות שאינה יודעת גבולות, כאילו קיימת כאן איבה רגילה שיש לה פתרון אנושי, וככה אנו כבר מאה שנים מנסים לתת **פתרונות אנוש** לסכסוך הישראלי עם אומות העולם בתקווה שהאיבה הזו תבוא לידי גמר. אבל המציאות המרה טופחת על פנינו, אנו דומים לאדם המנסה לכבות דליקה בנפט. וכך נהגנו אנחנו גם בסכסוך הישראלי־ערבי כמו הסכם אוסלו ואחריו "מפת הדרכים" או עקירת גוש קטיף, וכך כל פעם אנו מעלים הצעות נוספות שאנו בעיוורון והימור בלתי אחראי נגררים אליהן. ואולי מתקיים בנו מאמר חז"ל [ב"ק נב' א']: "כד רגיז רעיא על ענא, עביד לנגדא סמותא" ופרש": "עיזא דאזלא בריש עדרא" - יש לבעל העדר עז חריף ודרך העזים להלך בראש והעדר הולך אחריהם. "עביד לנגדא סמותא" - לעז המושכת מנקר עיניה ונכשלת ונופלת בבורות והעדר אחריה כך כשהמקום נפרע משונאי ישראל ממנה להן פרנסים שאינן מהוגנין" - וכך גם אנחנו נגררים אחר פרנסים עיוורים המפילים אותנו לבורות.

כתינוק הבורח

/ הרב איתמר הרשקו*

המסע הראשון של ישראל לארץ, החל בכ' באייר. וכבר באותו היום[1], בו נעלה הענן מעל המשכן. הצליחו שבט הלוי, לפרק את המשכן ולהסיעו. למרות שלא ניסו לעשות כן, מעולם.

כשמשה הקים לראשונה את המשכן, הוא התקשה בדבר עד שהקב"ה סייעו[2]. והנה כבר בחלוף שנה אחת. מצליחים עם ישראל לפרק את המשכן, בתוך פחות מיום אחד. ועל כך דרשו חז"ל - שעם ישראל היה, 'כתינוק הבורח מבית הספר'[3].

במסע הזה, היו אמורים עם ישראל להיכנס כבר לארץ[4]. ולכן הם הצליחו, לפרק את המשכן בזריזות. כשהאיש שהדריך אותם, ונתן לכל אחד את תפקידו - היה איתמר בן אהרון[5]. כך שכל אחד ידע את

תפקידו, בפירוק המשכן והסעתו.

באותו הזמן בדיוק, ביקש משה מיתרו חותנו. שימשיך ללכת עם ישראל, את המסע לארץ. וזאת משום שהוא משמש לנו, כעניים מדריכות[6]. ודווקא משום כך, יתרו ממאן ללכת. שכן יתרו ראה אף יותר ממשה[7], שעם ישראל לא מוכן עדיין לכניסה לארץ. בכך שהוא ברח מהר סיני, כתינוק הבורח מבית הספר.

ולכן גם נאלץ משה, לבקש מה' - שהענן יעמוד במקומו. למרות שהוא נשלח לשם, לתור להם מנוחה[8]. והדבר גרם לכך, שהעם חיפש תואנה כל שהיא כנגד ה'[9].

דבר זה היה המשך לחטא העגל, בו לעם לא היה אורך רוח להמתין מעט. למרות שרצון ה' היה, להכניסם מיד לארץ[10]. וכאן החל הפירעון, מזקני המחנה[11]. כשהם הראו, שטרם הבשילה העת להיכנס לארץ.

המנהיגים שנכנסו תחתיהם, היו השוטרים שהוכו במצרים[12]. כשהם ספגו את המכות, ובכך ניסו להציל את אחיהם מישראל. ולכן הם המנהיגים של העם, לכל שלושים ושמונה שנות הנדודים. עד בואם, אל קצה ארץ נושבת.

וכדי לתת הבדלה, בין ההנהגה שהייתה עד כה. ולבין הנהגת דור המדבר, בכל המסעות. הופכת התורה את האות נ', פעמיים[13]. כדי שנבין ונדע, למה לא נכנסו עדיין לארץ במסע זה.

אך גם משה מתבשר כעת, שאין הוא נכנס לארץ[14]. שכן כל גדולתו, לא ניתנה לו אלא בשביל ישראל[15]. וכאשר ביקש משה מהענן שיעמוד, היה זה נחשב כפורענות לישראל[16]. שכן הם סרו מהר מדי, מהר ה'.

וכיוון שירדו ישראל מדרגתם, ירד משה עמם. אך כיוון שטרם מולאה סאתם, לא נאמר זאת למשה במפורש. אלא רק לאחר חטא המרגלים[17].

ורק לאחר שנבנה דור חדש, במשך כארבעים שנה. זוכה עם ישראל להיכנס לארץ. ולא זו בלבד, אלא שהעם דורש שיהיה לו חלק בתורה. ואין הוא עוד, כתינוק הבורח מבית הספר. כי אם, דבקים וחפצים במקום[18].

* מזכיר ישיבת "מרכז הרב" ירושלים

1 - ביום ההוא נסעו - רש"י במדבר י, כח
2 - 'ויביאו את המשכן וגו", שלא היו יכולין להקימו. ולפי שלא עשה משה שום מלאכה במשכן הניח לו הקדוש ברוך הוא הקמתו. שלא היה יכול להקימו שום אדם מחמת כובד הקרשים, שאין כח באדם לזקפן ומשה העמידו אמר משה לפני הקדוש ברוך הוא איך אפשר הקמתו על ידי אדם, אמר לו עסוק אתה בידך נראה כמקימו והוא נזקף וקם מאליו וזהו שנאמר הוקם המשכן הוקם מאליו מדרש רבי תנחומא - רש"י שמות לט, לג
3 - אבל ענין המדרש הזה מצאו אותו באגדה שנסעו מהר סיני בשמחה כתינוק הבורח מבית הספר. אמרו שמא ירבה ויתן לנו מצות. וזהו "ויסעו מהר ה'", שהיה מחשבתם להסיע עצמן משם מפני שהוא הר ה' - רמב"ן במדבר י, לה
4 - 'נסעים אנחנו אל המקום', (ספרי) מיד עד ג' ימים אנו נכנסין לארץ. שבמסע זה הראשון נסעו ע"מ להכנס לארץ ישראל אלא שחטאו במתאוננים - רש"י במדבר י, כט
5 - 'ביד איתמר', הוא היה פקיד עליהם למסור לכל בית אב עבודה שעליו - רש"י שמות לח, כא
6 - ד"א לשון עתיד כל דבר ודבר שיתעלם מעינינו תהיה מאיר עינינו - רש"י במדבר י, לא
7 - ומפני מה שתף משה עצמו עמהם, שעדיין לא נגזרה גזרה עליו וכסבור שהוא נכנס - שם, כט
8 - לפי שהיה מקדים לפניהם מהלך שלשת ימים היה משה אומר עמוד והמתן לנו ואל תתרחק יותר (תנחומא בויקהל) - שם, לה
9 - אין מתאוננים אלא לשון עלילה מבקשים עלילה האיך לפרוש מאחרי המקום וכן הוא אומר בשמשון (שופטים יד) כי תואנה הוא מבקש - שם, יא, א
10 - 'ויחר אפו', אני הייתי מתכוין לטובתכם שתכנסו לארץ מיד - שם
11 - והזקנים הראשונים היכן היו והלא אף במצרים ישבו עמהם שנאמר (שמות ג) לך ואספת את זקני ישראל אלא באש תבערה מתו וראוים היו מסיני לכך דכתיב (שמות כד) ויחזו את האלהים שנהגו קלות ראש כנושך פתו ומדבר בפני המלך וזהו (שם) ויאכלו וישתו ולא רצה הקב"ה ליתן אבלות במתן תורה ופרע להם כאן - שם, טז
12 - אותם שאתה מכיר שנתמנו עליהם שוטרים במצרים בעבודת פרך. והיו מרחמים עליהם ומוכים על ידם שנאמר (שמות ה) ויכו שוטרי בני ישראל. עתה יתמנו בגדולתם כדרך שנצטערו בצרתן - שם
13 - 'ויהי בנסע הארן', עשה לו סמניות מלפניו ומלאחריו לומר שאין זה מקומו ולמה נכתב כאן כדי להפסיק בין פורעניות לפורעניות וכו' כדאיתא בכל כתבי הקדש (שבת קנז) - שם י, לה
14 - לפי שהיו מתנבאים משה מת ויהושוע מכניס את ישראל לארץ - שם יא, כח
15 - (ברכות לב) רד מגדולתך לא נתתי לך גדולה אלא בשבילם - רש"י שמות לב, ז
16 - ולא פירש לנו הרב מה הפורענות הזו שהוצרך להפסיק בה, כי לא נזכר כאן בכתוב פורענות קודם "ויהי בנסוע הארון". ולשון הגמרא שם "פורענות שנייה ויהי העם כמתאוננים (להלן יא א) פורענות ראשונה דכתיב ויסעו מהר ה' (פסוק לג) ואמר רבי חנינא מלמד שסרו מאחרי ה'" - רמב"ן במדבר י, לה
17 - 'ארבעים שנה', ...ושנה ראשונה היתה בכלל ואע"פ שקדמה לשלוח המרגלים לפי שמשעשו את העגל עלתה גזירה זו במחשבה אלא שהמתין להם עד שתתמלא סאתם. וזהו שנאמר (שמות לב) 'ביום פקדי' במרגלים, 'ופקדתי עליהם חטאתם'. ואף כאן נא' 'ותשאו את עונותיכם' ולא עונכם, שתי עונות של עגל ושל תלונה - רש"י במדבר יד, לג
18 - 'עד היום הזה', שמעתי שאותו היום שנתן משה ספר התורה לבני לוי כמ"ש בפ' וילך ויתנה אל הכהנים בני לוי, באו כל ישראל לפני משה ואמרו לו, משה רבינו אף אנו עמדנו בסיני וקבלנו את התורה וניתנה לנו ומה אתה משליט את בני שבטך עליה, ויאמרו לנו יום מחר לא לכם ניתנה לנו ניתנה. ושמח משה על הדבר, ועל זאת אמר להם 'היום הזה נהיית לעם' וגו', היום הזה הבנתי שאתם דבקים וחפצים במקום - רש"י דברים כט, ג

שו"ת קיץ

הרב שבתי יגל / הכולל הקהילתי רעננה

מקבץ שו"ת בענייני דיומא

שאלה: אם קורה מקרה שאשתי לא נמצאת בבית בשבת קודש, יש מצווה שאני אדליק את נרות השבת?

תשובה: בוודאי, המצווה של הדלקת נרות שבת היא מצווה שווה על הבעל והאישה ביחד (ויש מגדירים אותה כמצוות הבית) וכשם שאם הבעל לא בבית בשבת, אז אחד אחר מבני הבית עושה קידוש, כך גם אם האישה אינה בבית, אז הבעל או אחד אחר מבני הבית (מעל גיל מצוות) ידליק נרות שבת.

הסיבה שכאשר שני בני הזוג נמצאים בבית, האישה היא זו שזוכה במצוות הדלקת הנרות, זה משום שהיא עוסקת בצרכי הבית ועוד שיש בזה תיקון לחטא אדם הראשון שנגרם על ידי חוה ועוד טעמים.

אך מאחר וגם הבעל מצווה במצוות הדלקת הנרות, כתבו הספרים שיראה הבעל לשתף עצמו במצווה זו על ידי הכנת הפמוטות והשמן והפתילות וכדומה.

והגאון רבי עקיבא איגר הביא לכך רמז יפה מהמשנה במסכת שבת: 'על שלוש עבירות נשים מתות בשעת לידתן, על שאינן זהירות בחלה בנידה ובהדלקת הנר'.

והנה מדוע פירט התנא וכתב הדלקת הנר ולא כתב גם הפרשת חלה, ואם כתב רק 'חלה' היה כותב גם רק 'נר'?

אלא בא לרמז לך שבעוד שבחלה האישה עושה את כל המצווה

מתחילתה ועד סופה כולל לישת הבצק וכל ההכנות, בנר - לעומת זאת - הבעל צריך לעשות את ההכנות, ולאישה רק נשאר 'להדליק' את הנר.

*

שאלה: אני מתחתן בעז"ה בשבוע הבא. החופה נקבעה לשעות אחר הצהריים המוקדמות.

שאלתי היא האם לאחר החופה, אני וכלתי יכולים לשבור את הצום של יום החתונה, או שצריכים אנו להשלימו עד צאת הכוכבים?

תשובה: כתב הרמ"א שנוהגים החתן והכלה להתענות ביום חופתם ושני טעמים עיקריים נאמרו בטעם מנהג זה:

א. אם יהיה מותר להם לאכול ולשתות ביום זה, יש חשש שמתוך האכילה והשתייה יבואו לידי שכרות, ולא תהיה דעתם מיושבת עליהם בזמן החופה.

ב. מאחר ויום החתונה עבור החתן והכלה הוא כיום כיפור שנמחלים להם העוונות, יש להם להתענות - צום של תשובה.

והנה שאלתך תלויה בשני הטעמים הנ"ל, אם נלך לפי הטעם הראשון, הרי שלאחר שהחופה הסתיימה, כבר סר החשש, ומותר לכם לאכול ולשתות, והעיקר הוא שעד שעת החופה החתן והכלה יהיו בצום כדי שלא יבואו לידי שכרות, אך לפי הטעם השני הרי שצריכים אתם להשלים את הצום עד צאת הכוכבים מאחר והוא 'יום' סליחת עוונות.

למעשה הפוסקים כתבו להקל, שמאחר ותענית זו אין לה שורש ומקור בגמרא, ניתן להקל ולקיימה על פי אחד מהטעמים הנ"ל, ולכן המנהג הפשוט שהחתן והכלה מותרים באכילה ובשתייה מיד לאחר החופה ואין הם צריכים להשלים את התענית עד צאת הכוכבים.

יש לציין שרבים מבני ספרד לא נוהגים כלל לצום ביום החתונה (וכאמור לעיל מנהג זה הוזכר רק ברמ"א, אבל השולחן ערוך לא הביאו) אך יש להמליץ לחתן וכלה מבני ספרד שיהיו בתענית דיבור ביום זה, ויעסוק החתן בלימוד תורה, ועל כל פנים יקפידו לא לשתות משקה המשכר קודם החתונה.

*

שאלה: כהמשך לשאלה הקודמת, מה יהיה הדין במקרה הפוך, שהחופה נערכת לאחר צאת הכוכבים, האם החתן והכלה יכולים לשבור את הצום בצאת הכוכבים או שצריכים הם להמתין עד לאחר סיום החופה?

תשובה: גם מקרה זה תלוי בשני הטעמים שהובאו בהלכה של אתמול, שאם הסיבה לצום זה היא כדי שיהיו מיושבים בדעתם בשעת הקניין, אם כן מה בכך שהגיע צאת הכוכבים? אדרבה, כעת יש להקפיד יותר כי שעת החופה מתקרבת.

אך אם הסיבה היא שזהו 'יום מחילת עוונות', אם כן יש לומר שלאחר שהסתיים היום אין הם צריכים יותר לצום.

(אמנם יש להעיר שאם כן יוצא שהחתן והכלה לא צמו כלל ביום חתונתם, אלא ביום הקודם לחתונתם, ואין כאן המקום להאריך בזה).

למעשה, המנהג הפשוט הוא שבמקרה כזה החתן והכלה ממשיכים את הצום עד לאחר החופה, אולם אם הצום קשה להם, יכולים הם לשבור את הצום ולשתות מעט ולאכול מעט לאחר צאת הכוכבים (ולא ישתו משקה המשכר!) מאחר וצום זה אין לו שורש ומקור בש"ס וכבר קיימו חובת צום זה לפי אחד משני הטעמים.

■

סיפור לשבת

לולי תורתך

סיפור אישי אמיתי

נולדתי בליל חג השבועות. קראו לי ישראל, גם על שם עם ישראל שנהיה לעם ביום הזה וגם על שם הבעל-שם-טוב הקדוש שנפטר ביום הקדוש הזה. ברגע האחרון, החליט אבא, להוסיף לי גם את השם דוד, על שם דוד המלך שנולד ונפטר ביום הזה. אבל מהיום שנולדתי, דבק בי כינוי החיבה - לולי.

נולדתי כבן יחיד אחרי שש בנות, למשפחה חרדית. אבא שלי הוא תלמיד חכם עצום. יהודי שכולו תורה. אי אפשר היה לתאר את האושר שלו כשזכה לבן אחרי שש בנות ועוד אחרי כל כך הרבה שנים. ההורים שלי השקיעו בי את כל נשמתם. הייתי משוש חייהם ובבת עינם. מהאחיות שלי, שרובן היו גדולות ממני בכמה שנים טובות, למדתי לצייר ולנגן. ובתור ילד צעיר כבר ניגנתי וציירתי כוותיק ומומחה.

הילדות שלי זכורה לי כחוויה אחת מתוקה של משפחתיות, חום ורוחניות.

כשחגגתי יום הולדת 12, החלו הדיונים על בר המצווה. הייתי בן יחיד וזו הייתה בר המצווה היחידה של המשפחה שלא

המשך בעמוד הבא...

תכננה להחמיץ אף פרט. השאלה החשובה באמת היתה: מה תהיה דרשת בר המצווה. נושאים עלו וירדו, מערכות שלמות נפסלו, עד שאמא הציעה הצעה שאי אפשר לסרב לה: שאדבר על הסוגיה המסובכת שאבא למד בזמן הלידה. שכן היא מסרה את הנפש ללכת לחדר לידה לבד, כדי לא לבטל אותו מתורה בליל חג השבועות.

אבא לא התלהב: "זו סוגית 'בר פדא'. זו סוגיה מסובכת, לא מתאימה לגיל 13 וגם לא בטוח שהציבור יתעניין בזה".

אבל אמא לא ידעה לקבל לא. היא החליטה ומבחינתה זה היה סוף פסוק. "אתה תלמד עם לולי את הסוגיה עד שהוא יִדע אותה ישר והפוך, אני בטוחה שהוא כבר ימצא מה לחדש".

התחלנו ללמוד את הסוגיה, זו סוגיה מאוד קשה, אבל עם אבא שום דבר לא היה קשה. זו הייתה חוויה מרתקת. למדנו כל יום שעתיים. כל הבית הפך להיות בר פדא. אחרי שסיימנו ללמוד את הסוגיה, העליתי על הכתב כמה קושיות ותירוצים שהתחדשו לנו במהלך הלימוד - והנה, הייתה דרשה לתפארת, בדיוק כמו שאמא רצתה.

כל הסיפור הזה, הוא הקדמה למנהג שהתחיל משנת בר המצווה. מאז, בכל ליל שבועות, יום ההולדת שלי, הייתי יושב עם אבא בבית, ולומדים את הסוגיה של בר פדא. אמא הייתה נשארת ערה כל הלילה, מגישה קפה ועוגות כל חצי שעה, וצוהלת מאושר. לא עזרו הבקשות שלי ושל אבא שאנחנו רוצים ללמוד בבית המדרש ההומה. 'פעם בשנה אני צריכה את זה', היא הייתה אומרת ואנחנו מילאנו את בקשתה בשמחה ובאהבה גדולה".

המסלול שלי היה נראה מוגדר מראש. מעלה מעלה בדרך העולה בית א-ל. שלוש השנים של הישיבה קטנה עברו עלי בהתעלות גדולה. למדתי טוב, הקפדתי על קלה כבחמורה, הייתי חבר טוב ובן אוהב, חלום של כל אבא ואמא.

בשעות הפנאי שלי, בין הסדרים, הייתי משתעשע בתחביבים שלמדתי מהאחיות שלי. כשהייתי חוזר הביתה, הייתי מנגן בגיטרה של אחותי ושר שירי נשמה. גם את תחביב הציור לא שכחתי. הייתה לי מחברת סודית, בה הייתי מצייר קריקטורות של אנשים אותם הכרתי ביום-יום. לא יודע להסביר למה אבל זה היה נותן לי שקט נפשי. את המחברת שמרתי לעצמי. חשבתי שזה לא ראוי לבחור ישיבה לעסוק בכאלה דברים ובעיקר חששתי שהציורים שלי עלולים לפגוע באובייקטים אותם ציירתי. המחברת הזו הייתה נעולה היטב בארון שלי בישיבה, ורק בשעות הלילה המאוחרות, הייתי מוצא זמן להתפרק קצת ולהטמין את המחברת שוב עד להזדמנות הבאה.

הצוות בישיבה היה ממש מצוין, חוץ מאיש צוות אחד, שמהיום הראשון שהגעתי לישיבה לא אהב אותי. מכיוון שאותו איש צוות החזיק בתפקיד שהייתה לו השלכה על כל הבחורים בישיבה, היו לנו מדי פעם חיכוכים קטנים. הוא היה משוכנע שאני יהיר מדי, ואמר בכמה הזדמנויות ש"צריך להוריד לו את האף".

לאורך כל שנות לימודיי בישיבה, על לא עוול בכפי, הוא נהג, איך לומר זאת בעדינות: פשוט להציק לי. מדי תקופה, הייתי נאלץ לספוג ממנו הערות פוגעניות שהיו דוקרות אותי, אבל אני הבלגתי והמשכתי הלאה.

ברוך ה', הייתי מהמצטיינים בישיבה, ולא היו לו הרבה הזדמנויות להציק, אבל הוא לא הפסיד אף הזדמנות. כשהתפללתי באריכות הוא בא להגיד לי שחבל שאני מנסה לעשות רושם על חשבון הקב"ה, וכשהתפללתי באופן נורמלי הוא היה אומר לי שאני חייב להתחזק ביראת שמים.

מהשמועה למדתי שהיה לו בן, בגיל שלי, שירד מהדרך. יצא לתרבות רעה. לעצמי אמרתי, שאולי עלי הוא פורק את התסכול שלו וכיוונתי שהסכינים שננעצו בי יכפרו על עוונותיי.

וכאן מתחיל הסיפור האמיתי.

זה היה בחג השבועות של שיעור ג'. ביום בו מלאו לי 17 שנה.

כמדי שנה, את ליל חג השבועות עשיתי יחד עם אבא ובר פדא בבית מול עיניה השמחות של אמא שלא היה גבול לאושרה.

למחרת, כשהגעתי לישיבה, חיכה לי איש הצוות בכניסה. "אני מבין שאתה לא יודע שיש כאן סדר ליל שבועות בישיבה?" הוא שאל בעוקצנות.

ידעתי היטב שהוא מחפש רק לעקוץ אותי. הוא ידע היטב שאני מעולם לא מחסיר סדר בישיבה וידע גם היטב משנים קודמות שבשבועות אני לומד עם אבא בבית. ניסיתי להסביר לו את הסיטואציה, אבל הוא היה מכוונן מטרה.

"ביקשת רשות ממישהו? נראה לך כאן הכל הפקר? מה זה הדבר הזה?"

אני לא חוצפן מטבעי. הפוך. אבל הרגשתי שכלו כל הקִצין: "הרב צודק", אמרתי לו. "חטאתי, עוויתי ופשעתי. שהרב ייתן לי עונש וזהו".

הוא התעצבן. אוהו, כמה הוא התעצבן. מאחורי גבי הוא סינן: "אתה עוד תשמע ממני, חצוף".

אני ניגשתי לסטנדר וכל האירוע נשכח ממני כלא היה.

יום למחרת, הגעתי בבוקר לישיבה וראיתי שהחצר כמרקחה. גדודים-גדודים של בחורים עמדו בחצר ודיברו בלהט. מה קרה? אל תשאלו. הנהלת הישיבה החליטה לפרוץ את כל הארונות של הבחורים, וכל הדברים האסורים הוחרמו על ידי הנהלת הישיבה. בחורים רבים רעדו על נפשם. היו שהחזיקו דברים שלא התאימו לרוח הישיבה וכל אחד חשב על התירוצים שיספק כשיבואו לעשות אתו חשבון.

אני לא דאגתי. לא היה לי שום דבר 'לא חוקי' בארון. אבל פתאום 'נפל לי האסימון'. המחברת. הציורים. אוי ואבוי אם מישהו נגע בה. רצתי במהירות לחדר, פתחתי את הארון, הרמתי את הספרים והניירות. הכל היה, חוץ מהמחברת.

נתקפתי בחרדה. אם הבחורים בישיבה יִדעו על המחברת, זה יהיה אסון נורא. אני אבוד.

המשך בעמוד הבא...

התחלתי לחשוב על תירוצים: אולי אני אגיד שזה של אחותי, אולי של חבר שלא לומד בישיבה, אולי כיוון אחר. אחרי תפילת שחרית בכוונה עצומה, התחלתי להירגע. לא עשיתי שום דבר רע. במקרה הכי גרוע תהיה לי קצת אי נעימות מהצוות שידעו שהמצוין של הישיבה מחזיק בתחביב סודי של ציור בשעות הפנאי. לא נעים, אבל גם בכלל לא נורא.

בחלומותיי השחורים ביותר לא דמיינתי מה הולך לקרות.

בשעת הצהריים נתלה פתק בלוח המודעות של הישיבה: "בשעה 16:00, מיד אחרי תפילת מנחה, שיחה חשובה לכל הבחורים. איש בל ייעדר".

במצב הנוכחי, איש לא יכל להרשות לעצמו להיעדר. גם ככה, המצב של כולם היה לא פשוט וצריך רחמי שמים מרובים.

את השיחה מסר מיודענו, איש הצוות שמעולם לא אהב אותי. "רבותי", הוא אמר. "אתם יודעים שפתחנו את כל הארונות. ואני חייב לומר שהיינו מזועזעים. כל הצוות של הישיבה, ממש היו בזעזוע. אין לך ארון שאין קללתו מרובה מחברו. מוכרחים לעשות חושבים, איך לתקן את מה שקורה כאן.

"אני אתן דוגמא. אולי הכי מזעזעת מכל מה שמצאנו. יושב בחור, שחושב שהוא בן עלייה, נחשב בחור מצוין, ואומר לעצמו: הרי חז"ל דורשים - אין צור כאלוקינו, שאין צייר כאלוקינו. נו, הוא הרי חושב את עצמו למדן, ואז אומר הבחור הלמדן לעצמו, הרי יש דין והלכת בדרכיו, וממילא - מה הוא צייר, אף אתה צייר. אז אני אעשה לעצמי גם כן איזה ציורים. וככה הוא יושב ומבטל את הזמן, ואם לא הייתי רואה לא הייתי מאמין, אפילו על בחור קל שבקלים, שיעשה כאלה שטויות והבלים ויצייר כאלו ציורים מטופשים. אני לא אגיד כאן שמות. כי זה לא העניין. אבל ברור שיש כאן שורש רקוב. ברור שזה בחור שיש בו חוצפה וגאווה וממילא התורה שלו לא שווה כלום. וממילא לא פלא שלא היה לו מה לחפש כאן בליל שבועות. הוא לא שייך למתן תורה, אין לו הבנה מה זה קבלת התורה. אולי יש לו עתיד בתור צייר באמריקה, אצל הגויים. בעולם התורה ודאי שאין לו מה לחפש"...

את המשך השיחה כבר לא שמעתי.

ראשי הסתחרר, איבדתי לחלוטין את התחושה בגופי והרגשתי כאילו מישהו היכה בי מכת מוות. ישבתי במקומי, מוכה הלם, כשכל חיי קורסים למולי כמגדל קלפים. עיגולים שחורים הופיעו מול עיניי והראש שלי נפל על הסטנדר בלי שהצלחתי להתנגד. התעוררתי רק כשהחברים טלטלו אותי לאחר שהסתיימה השיחה.

השעה הייתה ארבע ורבע. בצעדים כושלים צעדתי לעבר שורת המתלים, נטלתי את החליפה והכובע, ויצאתי הביתה. הייתי מבויש ומפוחד, נדהם והמום. שבור לרסיסים. מרוסק לחלוטין. הגעתי הביתה, חיוור כמת. נשכבתי על המיטה, טמנתי את ראשי בכרית, ורק אז, פרצתי בבכי גדול.

מהר מאוד הגיעו האחיות, ואחריהן האמא, והסתכלו עלי בהלם מוחלט.

"לולי", צעקה לי אמא. "לולי שלי, מה קרה. מה עשו לך?" אבל לא הייתי מסוגל לענות. טמנתי את הראש בכרית, בכיתי בכי גדול וביקשתי את נפשי למות. אפילו לא למות. פשוט להיעלם. כאילו אף פעם לא הייתי קיים.

אחרי ניסיונות כושלים לברר אתי מה קרה, הזעיקה אמא את אבא מהישיבה. אבא הגיע תוך דקות. הוא ניסה לדבר אתי, אבל אני לא הצלחתי להוציא את הראש מהכרית. אבא התחיל לבכות יחד אתי. הוא לא היה מסוגל לראות את לולי שלו, בבת עינו, משאת נפשו ומשוש חייו, מפרכס במיטה.

אבא היה הראשון להתעשת. הוא צלצל לראש הישיבה בה למדתי לבדוק מה קרה. האחרון השיב שהוא לא בישיבה, אבל יברר מה קרה, ויחזור אליו בהקדם האפשרי.

אחרי כמה דקות הוא חזר עם בשורות מרגיעות: "הכל בסדר. פשוט אחד מאנשי הצוות נתן שיחת מוסר בישיבה, וכנראה הוא לקח את זה קצת קשה. הכל בסדר ר' מאיר, זה יעבור בעזרת ה'".

אבל שום דבר לא היה בסדר. שעתיים בכיתי עד שכבר לא נשאר בי כוח. אמא לא משה ממיטתי אפילו לרגע. 'אתה רוצה לשתות, לולי? אני אביא לך מגבת רטובה?' אבל אני? אני נהייתי אפאטי לחלוטין. בהיתי בחלל החדר ולא הוצאתי מילה מהפה.

"מאיר", שמעתי את אמא אומרת, "תעשה לי טובה, דחוף, לך עכשיו לישיבה של לולי, ותברר בדיוק מה קרה. זה לא נשמע לי כל הסיפור הזה".

אבא לא חיכה אפילו שנייה. הוא רץ לישיבה, ואחרי שעה הוא חזר הביתה בסערת רגשות. מעולם לא ראיתי אותו ככה. אבא שלי, אציל הנפש, סמל הטוהר והעדינות, חזר רועד כולו, פניו אדומות ועיניו זולגות דמעות.

"רוצח! רוצח!" הוא סינן בזעם עצור. "גיהנום כלה והוא אינו כלה! מי התיר לו? רוצח! הוא רוצח כפשוטו! חשבתי שאני שולח אותו לישיבה, לא לבית מטבחיים!"

אמא הביטה בו מבועתת ויצאה אתו החוצה לשמוע את הסיפור. שמעתי איך הוא מגולל בפניה את הזוועה כמו שהוא שמע אותה מהחברים שלי בישיבה. איך עמד יהודי, בתפקיד חינוכי, לפני 150 בחורים ושפך דם נקיים. תקע סכין בלבו של בנו יחידו, אהוב לבו.

איש הצוות ניסה להצטדק. הוא הסביר שלא אמר את השם, והיה משוכנע שאף אחד לא יבין, ואם חס ושלום קרתה תקלה, הוא מוכן לבוא ולהתנצל. אבל בשבילי זה כבר היה מאוחר מדי. אני הייתי מרוסק לחלוטין. שבור לרסיסים קטנים, אשר היו בלתי ניתנים לאיחוי.

התביישתי לצאת מהבית. התביישתי לפגוש חברים, או בני משפחה. ישבתי בחדרי, מהבוקר עד הערב, כשאני מעביר את הזמן בציור פרצופים משונים, ובנגינה בגיטרה של אחותי. הוריי השבורים, לקחו אותי למומחה עולמי שינסה לעזור לי. הוא רשם לי כדורים שיכולים לעזור. אבל אני לא הסכמתי לקחת אותם בשום אופן.

המשך בעמוד הבא...

ביום אחד, ברגע אחד, ירדתי מאיגרא רמא לבירא עמיקתא. התהליך היה מהיר וכואב. מנער צעיר מלא שאיפות ותקוות, שעתידו הגדול לפניו, הפכתי לשבר כלי, שעתידו נחרב ונהרס בעודו באיבו.

גם כעבור חודש וחודשיים, הפצע לא הגליד.

לא יכולתי לפתוח יותר גמרא. לא יכולתי להיכנס לבית המדרש. מבחינתי הסיפור נגמר.

כך יצא, שאני, לולי, התקווה הגדולה של אבא ואמא, האור של חייהם, הגאווה של כל המשפחה, עוד לפני שעליתי לישיבה גדולה, הייתי לגמרי מחוץ לעולם הישיבות. אבא נשבר לחלוטין. תוך שבועות ספורים השיער שלו הלבין לחלוטין. זקנה קפצה עליו.

התגלגלתי בבתי קרובי משפחה, שניסו לעזור ולשקם אותי, אבל רק גרמו לי לסבל גדול יותר, עברתי בין מוסדות שלא התאימו לי, הרגשתי שהאהבה חונקת אותי עד שחיפשתי את הדרך להתנתק לגמרי. להיות עצמאי.

נעזרתי בכמה חברים חדשים שרכשתי לי ששכרו דירה בתל אביב, בשותפות, והצטרפתי לחבורתם, מנותק מכל העולם שממנו באתי. בלי משפחה, בלי תורה, בלי תפילה, בלי אמונה. רק עם כאב אחד גדול ועמוק בלב, שהלך והעמיק בתוכי ככל שחלף הזמן.

הייתי צריך לממן את עצמי איכשהו, וכך, מצאתי את עצמי, יושב רוב היום בגפי, בטיילת של תל אביב, כששערי גדל פרא, ומציע את כישרונותיי לעוברים ושבים... לצדי מונחת דרך קבע הגיטרה שקיבלתי מתנה מאחותי, עיפרון פחם שחור, ובלוק ציור גדול. כל ציור - עשרה שקלים. ועבור מנגינות, איש אשר ידבנו לבו.. לא שחשבתי שלהיות צייר ונגן רחוב זו העבודה הכי טובה שיכולה להיות לי, אבל השלמתי עם מציאות חיי. משהו אחר לא יכולתי ולא ידעתי לעשות.

יש הרבה מקרים של בחורים שיצאו מהדרך שמחזיקים בטינה גדולה על המשפחות שלהם. אצלי זה היה הפוך. לא היו לי שום משקעים. הם באמת ריחמו עלי, וקיבלו את ההחלטה שלי, בהרגשה של צער על מר גורלי. והאמת, שגם אני לא כעסתי עליהם בכלל. אהבתי אותם מאוד ואפילו ריחמתי עליהם. ידעתי שאני גורם להם סבל עצום וידעתי שהם לא אשמים, ולכן השתדלתי להתרחק כמה שיותר. רחוק מהעין - רחוק מהלב. לא באתי לבקר, וכמעט שלא הייתי מצלצל. קיוויתי בכל לבי, שהם פשוט ישכחו ממני, וכך יהיה טוב גם להם וגם לי.

לבית הייתי מצלצל פעמיים בשנה. פעם אחת בערב ראש השנה, להגיד שנה טובה, ופעם נוספת. בערב חג השבועות. ערב יום ההולדת שלי. עם אבא זו הייתה שיחה מביכה. עם כל הכוונות הטובות שהיו לו, לא היה לו מושג מה לשאול אותי ואיך מתעניינים בבן שלא שייך בלימוד. וואס הערצאך? מה מחדשים? הוא היה שואל בחמימות. אבל השיחה הייתה גוועת במהירות מחוסר עניין.

רק אמא הייתה מדברת אתי. "לולי, מה שלומך? איך אתה מסתדר? אתה צריך שנשלח לך משהו? אולי תבוא לבקר? אנחנו רוצים לראות אותך קצת, תבוא תראה את האחיינים החדשים שלך"... אבל אני תמיד סירבתי בנימוס. לא רציתי להכאיב. ואמא הייתה אומרת לי תמיד בסוף השיחה: "לולי, גדלת בעוד שנה, אבל תזכור תמיד, כמו בלידה שלך, למרות כל הסיבוכים שהיו, לא ויתרתי עליך. הסכמתי לשלם בחיים שלי בשביל שתבוא לעולם. אני אף פעם לא אוותר עליך. אתה שומע לולי? אף פעם!"

"תודה אמא", הייתי אומר ובסתר לבי מייחל שאמא כבר תוותר עלי ויהיה לי קצת שקט נפשי.

כך נמשכו העניינים ארבע שנים ארוכות-ארוכות.

באחד מימות הקיץ התל אביביים, ישבתי לי כדרכי, מנגן קצת ומצפה לאיזשהו תייר מזדמן שירצה לרכוש דיוקן משעשע של עצמו בעשרה שקלים.

הייתי די שקוע בנגינתי, כך שלא שמתי לב מהיכן הוא צץ והופיע פתאום. ואיך הוא בכלל שם לב לקיומי. אבל עובדה היא, שהרמתי את עיניי, וראיתי אותו עומד מולי.

הוא היה איש מפורסם בחלקים גדולים של הציבור. אבל אני שגדלתי בחממה רוחנית ומשם עברתי לשממה רוחנית, לא ידעתי במי מדובר. מולי ראיתי יהודי עם שיער ארוך, גיטרה גדולה כמו שלי והוא היה נראה כמו מה שנקרא באותם ימים 'היפי'. הבדל אחד היה בינינו: הכיפה. הוא חבש כיפה שהייתה מהודקת לשערות ראשו עם שתי סיכות. היה בו משהו קסום. הבריזה שנשבה מן הים, שיחקה בתלתליו שהתנופפו בעליזות ברוח.

אתה יודע, כשאתה מצייר הרבה פנים, אתה מתרגל להתבונן לאנשים בעיניים. בעיניים, אם יש לך קצת ניסיון, אתה יכול לראות הכל. כבעל ניסיון, הייתי מסוגל במבט אחד לתוך העיניים, לדעת בדיוק מי האיש שיושב לפני.

ולהפתעתי גיליתי, שגם הוא מתבונן בעיניים - כמוני. התבוננתי לרגע בעיניו, והוא התבונן לרגע בעיניי, ולרגע אחד מבטינו הצטלבו. אומר לך את האמת, כאלה עיניים עוד לא ראיתי. לא ראיתי עד אז, ולא ראיתי מאז. היה בהן ניצוץ פלא מיוחד, זיק של אור, שהיה מלא באהבת אדם. הן היו עמוקות, מתוקות, עוטפות, חודרות עד עומק העומקים של הנשמה.

"הי, חבר קדוש, מה שלומנו היום?" הוא שאל אותי בטבעיות. כאילו היינו ידידים ותיקים שנים רבות. ואתה יודע מה הדהים אותי? שבאותו הרגע, הרגשתי שאני והוא באמת ידידים שנים ארוכות. כאילו גל אדיר, של חום אנושי גאה ושטף את כולי.

ובאותו הרגע הרגשתי שכל החיים חיכיתי לפגוש באדם כזה.

ממבוכה, עניתי שלא ממין העניין. "אתה רוצה אולי ציור?"

"אפשר, אולי אני אקח ציור", הוא אמר. "אבל אגיד לך את האמת: הצייר יותר מעניין אותי מהציור".

הוא התיישב לידי, והניח על הרצפה את הגיטרה שלו. הוא התבונן בי שוב, ושאל בעדינות: "הי חבר, אתה מרשה לי לשאול מה השם שלך?"

המשך בעמוד הבא...

"כן, למה לא", עניתי מיד. "השם שלי לולי". אבל מיד הוספתי: "למעשה קוראים לי ישראל דוד. כי נולדתי בשבועות. זה על שם הבעל שם טוב ודוד המלך". הוספתי.

הוא לחץ את ידי בחמימות. "לי קוראים שלמה קרליבך", הוא אמר, והוסיף: "אני מוכרח לומר לך שאתה נראה לי כל כך מיוחד, שאני חייב שתספר לי משהו עליך... אם לא איכפת לך"...

היה בו משהו אמיתי. הרגשתי שאכפת לו ממני. הוא באמת רוצה לדעת מה עובר עלי. אבל המבוכה הייתה גדולה. "אני צייר רחוב", אמרתי לו. "קצת מנגן על הגיטרה. אין לי משהו מיוחד לספר".

אבל הסיפור הזה לא עבד עליו. הוא היה מנוסה ולא הרפה. "ידידי הקדוש, אולי בשבילך זה נראה לא כל כך חשוב, אבל בשבילי, מה שתספר לי זה ממש געוואלד. אתה ממש מחיה אותי". בשלב זה, התמוטטו אצלי כל חומות ההגנה שבניתי בעמל רב במשך השנים. נמסתי לחלוטין.

מצאתי את עצמי, לראשונה בחיי, יושב במשך שעה ארוכה ומספר לחבר החדש שלי את סיפור חיי מתחילה ועד סוף. סיפרתי הכל. מהילדות, דרך בר המצווה, הדרשה על הסוגיה של בר פדא, ועד לאותו יום מר ונמהר, שחיי השתנו בבת אחת. כשסיפרתי לו על השיחה בישיבה, ראיתי דמעות עולות בעיניו. הוא היה מזועזע עד עמקי נשמתו. אך הוא המשיך להקשיב לי בשקט, עד שסיימתי.

כשסיימתי, הוא שתק שתיקה עמוקה שנמשכה כמו נצח. ואז הוא אמר: "אף אחד בעולם לא יכול לסלוח על מה שעשו לך. תדע לך, שהכאב הזה מגיע ממש עד כיסא הכבוד. אתה בחור עמוק, אז אתה תבין את זה ממש עם כל הלב. אתה יודע שבשבועות אנחנו קוראים מגילת רות. יש הרבה סיבות לזה. אבל אני מוכרח לשתף אותך ברעיון שעלה לי. יש יהודים של מתן תורה. ויש יהודים של מגילת רות. אתה מבין את העומק שיש כאן? יהודי של מתן תורה, זה דרגה גדולה מאוד. זה יהודי שלומד תורה יומם ולילה וקשור בכל לבו להקב"ה.

"אבל עם כל הגדולה שלו, הוא עדיין לא יכול להביא את המשיח. המשיח מגיע דווקא מיהודי של מגילת רות. זו תורה אחרת לגמרי. זו תורה שיכולה להביא את המשיח. המשיח מגיע דווקא מרות, כי דווקא רות היא שלימדה את כל עם ישראל, שאת ההשגות הגדולות ביותר מקבלים דווקא אחרי שדוחים אותך. אחרי שמבקשים ממך ללכת. לעזוב. לוותר.

"היא לימדה אותנו, שאם אתה חוזר שוב פעם - אחרי שהרחיקו אותך, אחרי שביישו אותך, ואתה דבק בכל זאת בתורה - התורה שלך הופכת להיות תורה של מגילת רות.

"קוראים לך גם דוד, נכון? אתה יודע שגם דוד המלך, משיח צדקנו, התמודד עם אותם קשיים. מאז שהוא נולד רק ביזו אותו והרחיקו אותו. אבל דווקא זה נתן לו את הכוח של הדבקות הכי עמוקה שיכולה להיות. אתה יודע, כולם חושבים ששבועות זה החג של היהודים ששייכים למתן תורה, אבל אני אומר לך שזה לא נכון. זה החג ששייך ליהודים של מגילת רות.

"אני מסתובב בעולם ורואה לצערי כל כך הרבה ילדים דחויים, כל כך הרבה נשמות אבודות, כמעט אף אחד לא יודע להפוך את הדחייה והאובדן הזה בכדי להפוך להיות יהודי של מגילת רות. רובם נדחים - והולכים לאבדון לצערנו. כמה נשמות אומללות יש בעולם", הוא פלט אנחה כזו שהגיעה מתוך הלב הגדול שלו והמשיך.

"אתה יודע, לולי", הוא אמר ברגש עז, "לפעמים אני חושב על המשיח. הוא יושב בשערי רומי ומחכה כבר לבוא. אבל כל יום הוא שומע תירוץ אחר. אין יום שלא אומרים לו: תבוא מחר. המשיח שומע תירוצים כבר אלפי שנים ועדיין לא מתייאש. הוא ממשיך לשבת בשערי רומי ולחכות שסוף סוף יקראו לו. דע לך, כשאדם חוזר אחרי שדחו אותו, הוא כבר חוזר בן אדם אחר... הוא לא מגיע מסיבות חיצוניות, הוא מגיע כי הוא באמת רוצה להגיע. הוא חוזר, כי הנשמה שלו אמרה לו לחזור. זה כוח שיש רק ליהודים של מגילת רות...

"אתה מבין לולי מה קורה כאן?" הוא שאל רטורית והמשיך. "יש יהודים שלא מקבלים בכלל הזדמנות. לא דוחים אותם אף פעם. הכל הולך להם כמו שצריך. הם יהודים של מתן תורה. אבל יש יהודים קדושים שמקבלים את ההזדמנות, דוחים אותם והם במקום לחזור, מתרחקים עוד יותר. לולי, אנחנו בחצי הדרך. קיבלנו הזדמנות להיות יהודים אמיתיים יותר, יהודים עמוקים יותר, יהודים של מגילת רות. יהודים שהם יהודים בגלל שהם באמת מאמינים בזה בכל לבם, ובאמת אוהבים בכל לבם, בלי שום נגיעה. אנחנו כבר לא עושים משהו בגלל הפחד של מה יאמרו, ומה יחשבו עלינו. עברנו את זה. עכשיו נשארה רק האמת הכי עמוקה שיש לנו בלב. רק היא תפעיל אותנו.

"זה עמוק מאוד, לולי המתוק. עמוק עמוק. אבל אתה מבין את זה.

"אבל אתה יודע מה?" הוא אמר לי. "אני מדבר יותר מדי. הרי יהודים של מגילת רות, הם יהודים של ניגון. רות זה ניגונים, דוד הוא נעים זמירות ישראל, אז יש לי בשבילך שיר יפה. אתה בטח תאהב אותו. זה שיר מיוחד ל'יהודים של מגילת רות', חיברתי אותו בדיוק בזמן שהקב"ה נתן לי את ההזדמנות, להיות יהודי כזה... הוא כל כך מתאים לנו לעכשיו. בוא ננגן אותו ביחד. תעזור לי עם הגיטרה, תעזור לי עם עוד קול שיהיה אתי".

לקחתי בידי את הגיטרה שלי. הוא החזיק בגיטרה שלו, עצם את עיניו, והחל לשיר: "לולי תורתך, שעשועי..." את השיר הכרתי מהסעודה שלישית בישיבה. שרנו ביחד, על שפת הים בתל אביב את השיר הזה שוב ושוב. ואז הוא עצר. "תן לי לשיר את השיר הזה מחדש". ואז הוא חזר לנגן: לוּלֵי, תורתך, כשהוא מדגיש את השם שלי שוב ושוב. אחרי רגע של מבוכה הצטרפתי אליו, ושרתי אתו יחד, את המילים שממש נפחו בי נשמה חדשה...

זר שהיה נקלע לטיילת של תל אביב באותם רגעים, היה רואה שני היפלאך, עם שיער ארוך, יושבים ושרים ומנגנים איזה שיר ישן, אבל למעשה הייתה שם לידה חדשה. יהודי חדש

המשך בעמוד הבא...

בא לעולם. יהודי של מגילת רות.

היינו יכולים להמשיך ככה עוד שעות. אבל פתאום הוא שם לב שהשמש מתחילה לשקוע.

"תסלח לי לולי", הוא אמר לי בחום. "הייתה אמורה להיות לי הופעה בחמש בערב, עכשיו כבר שבע, בטח מחפשים אותי. הלילה אני חוזר לחו"ל, אבל תבטיח לי שפעם הבאה שאני פה, אנחנו יושבים יחד ללמוד את הסוגיא של 'בר פדא', ונלמד אותה כמו שצריך. אני מברך את שנינו שנזכה ללמוד אותה ביחד כל החיים. אני זוכר את הסוגיה מהישיבה, ואתה יודע מה המשפט הכי חשוב בכל הסוגיה? המשפט שאני רוצה ללמוד אתך מיד שאני חוזר: 'אמר רב המנונא: קדושה שבהם, להיכן הלכה?' דע לך לולי, זה בכלל לא משנה מה היה אתנו עד עכשיו, אבל תזכור שהקדושה שלנו לא הלכה לשום מקום".

נפרדנו בחיבוק ארוך, עקבתי אחריו עד שנעלם עם הגיטרה שלו לרחוב התל אביבי הסואן ונשארתי לבד.

כמה ימים הייתי עסוק בלשחזר את המפגש הזה שוב ושוב - ונפלה בלבי החלטה. להפוך להיות 'יהודי של מגילת רות'. לנצל את ההזדמנות, ולהתחיל מחדש ממקום שלא הייתי יכול להיות בו קודם. התחלתי להתכונן לחזור. עוד לא סיפרתי לאף אחד. היו לי שבועיים ימים להתארגן, עד תאריך היעד. הלא הוא כמובן - חג השבועות. חיסלתי את כל "עסקיי", נפרדתי מחבריי, הסתפרתי וקניתי בגדים חדשים.

בקוצר רוח המתנתי לערב חג השבועות.

הטלפון צלצל. מהצד השני של האפרכסת הייתה השיחה המסורתית. אמא על הקו. "לולי שלי, מה שלומך? איך אתה מסתדר? אולי לחג הזה אתה מגיע, אפילו רק לשעה? מה אתה אומר, לולי? אנחנו כל כך מתגעגעים. כל כך רוצים לראות אותך".

"טוב אמא", אמרתי ביובש. "אני אבוא".

"אתה צוחק, לולי? אל תגיד לאמא סתם. מתי תבוא? לכמה זמן? אולי תישאר אתנו קצת. לא ראינו אותך ארבע שנים. אתה לא חייב, אני רק מציעה".

"אמא", אמרתי לה. "זה בסדר. אני אשאר. כמה שתרצי".

"אני לא רוצה להחליט לך. אבל אולי תישאר לכל יום ההולדת. נעשה מסיבה כמו פעם. מה אתה אומר?"

"בסדר, אמא. אני אשאר ליום ההולדת. אין בעיה".

אמא לא ידעה את נפשה. "אני מתחילה להכין את העוגות. חבל שלא אמרת אתמול, הייתי מכינה כמו שצריך. אבל לא חשוב. אתה רוצה לדבר עם אבא? או שתדבר כבר בבית. מה שאתה רוצה. אל תרגיש לא נעים".

עוד לפני שהספקתי להשיב, קולו של אבא בקע מהאפרכסת. "אני שומע בשורה טובה. נו, ברוך ה'. נו, מה מחדשים?"

אחרי ארבע שנים, סוף סוף עניתי לו: "אני מגיע בעזרת ה'. יש כמה חידושים בעיקר על דברי רב המנונא: 'קדושה שבהם להיכן הלכה', נדבר כבר בבית"...

אני יכול לומר לך, שאני לא יודע אם 'יהודי של מגילת רות', מביא את המשיח, אבל תחיית המתים ראיתי שהוא יכול לעשות...

גם בלי לראות, הספיקה לי השמיעה. ההורים שלי ממש קיבלו חיים חדשים.

שבתי הביתה. אחרי שנות נדודים. יצאתי 'יהודי של מתן תורה', הביזיונות ששפכו את דמי קידשו אותי ב'קדושת דמים', וחזרתי - 'יהודי של מגילת רות'. יהודי שדבק בתורה למרות שדחו אותו, למרות שביזו אותו, ובכל זאת, הוא בוחר לדבוק באמת שלו, מתוך הכרה והחלטה פנימית, שאי אפשר לעקור בשום אופן שבעולם.

הסוגיה האחרונה שלמדתי הייתה הסוגיה של 'בר פדא', ואליה חזרתי שוב בגעגוע, בליל שבועות הנוכחי. שוב ישבתי עם אבא, כל הלילה, אבל הפעם היה לי ניגון מתוק מלא געגועים. ידעתי שזו אהבת חיי.

בבוקר, הלכנו לבית הכנסת יחד. כל המשפחה. וכמובן, הקריאה היא הקריאה של בר המצווה שלי, אז כיבדו אותי לקרוא, גם בתורה וגם מגילת רות.

ואתה יודע, תמיד במגילת רות, הראשים נשמטים. אנשים נרדמים אחרי לילה ארוך של לימוד. אבל בשבילי כל מילה הייתה חיים חדשים. נעמי דוחה את רות. ורות? דבקה בה! נזכרתי איפה הייתי רק לפני שבועיים, נזכרתי בחבר הקדוש שלי, שנתן לי נשמה חדשה, נזכרתי בניגון השמימי שניגנו יחדיו, ולא עצרתי בעצמי. כשהגעתי למילים: 'ותאמר רות אל תפגעי בי לעזבך', התחלתי לקרוא את המילים במנגינה ששרנו על הטיילת. במנגינה של לולי תורתך...

זה ממש התאים לכל מילה. שים לב איך זה משתלב יפה עם המנגינה. "כי אל-אשר תלכי אלך, ובאשר תליני אלין - - - עמך עמי, ואלוקייך אלוקי. באשר תמותי אמות, ושם אקבר, כה יעשה ה' לי, וכה יוסיף כי המוות, יפריד ביני ובינך"... עד שאנשים התעוררו וקלטו מה קרה, כבר סיימתי את הפסוקים "שלי", והמשכתי לקרוא כרגיל.

אתה אולי תצחק, אבל מאותה שנה, בכל שנה שם בבית הכנסת של אבא שלי, הבעל קורא מנגן את הפסוקים האלו במנגינה הזו ששרתי באותו חג שבועות. הם כל כך נהנו מהרעיון, וגם ראו שזה מעיר את האנשים במגילה, אז הם פשוט אימצו את הרעיון...

סיפרתי חלקים מהתורה הזו בשיעורים שמסרתי בישיבות המכונות ברשעות 'ישיבות לנוער נושר'. ניסיתי להסביר בכל דרך אפשרית, שיש להם הזדמנות, שאין אותה לאנשים שלא עברו את הכאב שלהם. בכל פעם שיעלה לך ח"ו הכאב של הדחייה, הבושה, או כל רגש נוראי מהסוג הזה, שמישהו עשה לך בטעות או בכוונה, פשוט תיקח את זה להיות אדם אמיתי יותר. תשתמש בהזדמנויות האלה, שלא כולם זוכים להן.

אבל תתפלא, כמעט אף אחד לא רצה לשמוע לי. הם חשבו שאני אומר את זה כדי לעודד אותם. לא הצלחתי להיות אִתם בלב פתוח לצערי. לא היתה לי את הסגולה הנדירה שהיתה לר' שלמה קרליבך. יהודי של מגילת רות.

■

שביבים / שאול שיף

שלא יתבייש חלילה

המקובל הגה"צ רבי שריה דבליצקי זצ"ל סיפר מה שאירע עמו בימי חורפו. היה צריך להתיר לו איזה נדר, ולצורך כך עלה לביתו של הגה"ק ה"חזון איש" זי"ע, באותו זמן ישב בביתו של ה"חזון איש" עוד אחד שפלפל עמו בתורה. משמשמע ה"חזון איש" את רצונו, נענה, "הנה אני ותלמיד חכם זה שניים, עתה צא נא החוצה והבא יהודי נוסף בכדי שנוכל להתיר לך את נדרך בבית דין של שלשה". רבי שריה יצא החוצה והכניס עמו אדם אחד שלא היה חכם וצדיק... תיכף משנכנס, החל ה"חזון איש" לברר את ה"פתח" שיש לו להתיר את הנדר, לאחר מכן התיישב ועשה התרת נדרים כדת וכדין בכל פרטיה ודקדוקיה, ושלושתם ענו בקול רם "מותר לך, מותר לך, מותר לך". משיצא אותו אחד, נענה ה"חזון איש" לרבי שריה ואמר: "הנה יהודי זה אין לו כל שיג ושיח בהלכה ולא הבין כלל מה שאמר עתה. לכן, אין כאן כל 'התרת' נדרים, ועל כן לך שוב והבא יהודי בר אוריין ונתיר לך את נדרך"... מעובדא זו נראה כמה יש להיזהר בכבוד הבריות, שכן החזו"א הטריח עצמו לעשות עצמו כאילו הוא 'מתיר נדר' עם כל הסדר המקובל להתרה זאת, והכל בכדי שיהודי זה לא יתבייש חלילה.

בפסוק נאמר (ויקרא י"ט, י"ז): הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא. בספה"ק נאמר רמז על האדם שמוכיח לחברו, שבעת שמוכיחו קורה לפעמים שהחבר מתבייש ומתבזה מחמת התוכחה, ועל זה אומר הפסוק "הוכח תוכיח" - כשאתה מוכיח את חברך, יהא זה באופן של "עמיתך", תדבר עמו כדבר איש אל רעהו, תשתדל לכבד אותו ולהיזהר מאוד בכבודו, "ולא תשא עליו חטא" - אל תדבר אליו כאל חוטא ופושע. הגה"ק בעל "תורת מרדכי" מווישניץ-מאנסי זי"ע היה ידוע ומפורסם בחריפותו וקנאותו לכל דבר הנוגע לכבוד שמים, והיה מוחה על פרצות שונות במעמדי עריכת השולחן בלילי ש"ק ובסעודה שלישית - עד כדי כך - שכאשר אירעה איזו פרצה בכלל ישראל באמצע השבוע, כבר חיכו האנשים למוצא פיו של הרבי, וכבר החלו להתלחש "מה יאמר הרבי על זה.

ושמעתי ממקור מוסמך, שבבית הרבי זי"ע מצאו הרבה פתקאות בכתב ידו של הרבי, שבהם הכין את עצמו לפני כל פעם ופעם שרצה למחות על איזה דבר, והיה מפורט שם בדיוק מה לומר ובאיזה נוסח יהיה המחאה - כל מילה היה מחושב עד אין קץ בדקדוק רב מה לומר ומה לא לומר - כי מחאותיו היו אך ורק במטרה לתקן את הפרצה, וע"כ היה מודד וחושב שלא לפגוע בכבוד הבריות. הוא היה אומר מה שסבר שצריכים לומר, ויותר מזה, אפילו מילה אחת לא אמר. וכך היה בעת שהרבי הוצרך להרחיק אדם אחד מבית המדרש, שמצאו בביתו כמה פתקאות שהרבי הכין לעצמו בדקדוק ובפירוט רב, מה לומר לאותו אדם ומה לא לומר, כל מילה ומילה היתה מדודה ושקולה, והיה נזהר מאוד מאוד שהלה לא יפגע יותר מכדי צרכו.

שלא תסולק ממשרתה

הרה"ק רבי אלימלך מרודניק זי"ע - שהיה מתלמידי הרה"ק מרימנוב זי"ע, החוזה מלובלין זי"ע והרה"ק רבי נפתלי מרופשיץ זי"ע - הגיע פעם לביתו של גביר, והלה עשה סעודה גדולה לכבודו, ובסוף הסעודה הביאו קערה של פתיתי בצק. והנה בדרך כלל היה הרבי אוכל מעט והשאר מחלק לשיריים, אך הרה"ק רבי אלימלך אכל את כל הקערה ושאל "האם יש עוד?" וכך אכל ג' קערות של פתיתי בצק! - ובינתיים היה יוצא ונכנס כמה פעמים - והיה הדבר לפלא בעיני המסובים כיון שמעולם לא היה כן דרכו בקודש. לאחר מכן נתוודע הדבר, שלגביר הייתה משרתת ישראלית - והיא טעתה - ובמקום להניח שמן או שומן בתוך פתיתי הבצק, הניחה יין שרף להדלקה וכמעט שלא היה ראוי לאכילה, וחשב הרבי, שאם יתוודע הדבר, תתבייש המשרתת ואולי אף תסולק ממשרתה, ע"כ אכל את כל הפתיתי בצק שלא יתוודע הדבר, ולכן יצא כמה פעמים לחוץ להקיא וחזר לאכול עד שלא נשאר עוד, וכל זה עשה כדי שלא לבייש ולצער בת ישראל.

[מתוך פניני נועם שיח]

סיפור השגחה מדהים מאת בעל המעשה

/ הרב יצחק קלונימוס פריד

א. בהיותי נער עול-ימים כבן ט' שנים קרה המקרה, ובאסרו-חג שבועות חשתי כאבים עזים בבטני. עד מהרה התברר כי מדובר בדלקת התוספתן - אפנדיציט בלע"ז, והוחשתי לבית החולים לניתוח דחוף להוצאת הנגע. זכורני את ההתרגשות שאחזה בי לשמע דברי הרופא שעלי לעבור ניתוח. ניתוח היה נשמע לי משהו גדול ומפחיד מעולמם של הספרים - "ניתוח? אמיתי? לי?!" כבר דמיינתי את התרגשות החברים וכו'. ב"ה הניתוח עבר בשלום ובהצלחה רבה, ואחריו תקופת ההתאוששות עם הרבה 'צומי' מן החברים כיד ה' הטובה.

כעבור שנה, גמלה בלבי ההחלטה, כי לאות הודיה להשי"ת על הנס ופלא שעשה עמי בהצלחת הניתוח, אערוך מידי שנה סיום מסכת ב'יום-השנה' לניתוח - ח' סיון. ואכן בשנה הראשונה ערכתי סיום על מסכת מן המשנה, ולשנה אחרת כבר על מסכת גמרא, וכך התמדתי ושילמתי נדרי מידי שנה ושנה.

ככל שהתקדמו השנים, חשתי אי-נעימות גוברת בעריכת הסיום. הרי כל עצמו של הסיום הוא להודות לה' על חסדו, ומתוקף כך מחויב לספר על כך למשתתפים, אך אז, כאשר הם שומעים את החסד העצום, הם מאוד מתפלאים. לכל אדם שני קרוב-משפחה מדרגה ראשונה שעבר את ניתוח האפנדיציט, ניתוח פשוט ומצוי מאוד. ואם כן, מהי ההתרגשות המיוחדת? מאידך גיסא, לא היתה נוחה דעתי לחדול מעריכת הסיום, דבר שהתמדתי בו כל-כך. וכי נאמר להשי"ת "רבש"ע, בסוף הנס שלך לא גדול כל-כך"? וודאי שאם היה סיפק בידינו להודות לה' על כל חסדיו שעושה עמנו בכל יום, היינו מוסיפים כהנה וכהנה. המשכתי במבוכה לערוך את הסיום דבר שנה בשנה בעקשנות לא לגמרי מובנת - עד לשנה האחרונה, בה התווסף מימד חדש לסיפור.

ב. תפארת בנים אבותם. סב היה לי - סב סבתי - איש יהודי בארץ

הגר, ושמו רבי אברהם-מרדכי פלברבאום. היה מתגורר בקאסאן העיר, עיר גדולה לאלוקים, והיה מנכבדיה ומפני-קהלה, 'כלי קודש' - בעל תפילה, שו"ב ומורה הוראה. היה מקורב וחביב מאוד אצל אדמו"ר בית קאסאן ואיש סודם לכל עניין שבקדושה. נלקח לבית עולמו בסערת החורבן הגדול באירופה, הי"ד. בידי המשפחה נשתמרו רסיסי הוד - תיאורים מפי שרידי העיר והמשפחה, על דמותו הגדולה, על סדר חייו ועל שלל מעלותיו, לצד ביטויים מפעימים עליו מצד אדמו"ר קאסאן. אני, כנכד-נכדו, גדלתי וספגתי לתוכי את הסיפורים והתיאורים הנ"ל, והתעוררה בי תחושת ההערצה והחיבור לדמותו.

בחורף אשתקד נערכה בעירי מגבית כלשהי אשר נטלתי בה חלק, ושאלוני מנהלי המגבית האם ברצוני להקדיש תרומתי להנצחת אי-מי. חשבתי שאולי הגיע הזמן להנציח לעילוי נשמת סבי הנ"ל נבג"מ (שלא כדרך העולם שאדם זוכר את אבותיו ואבות אבותיו מן הדור האחרון בלבד, ובשבילם מנסה לפעול בכל הזדמנות). אך מכיוון שלא זכרתי את שם אביו, עליתי לביתי, שם היה לי ספר שהוציא בן-דוד למשפחת פלברבאום, אשר בראשו הקדשות לכל אבות המשפחה, ובו בדקתי את שם הסבא זצ"ל. לתדהמתי הרבה, אני מגלה שם את הכיתוב הבא: "לזכרון עולם בהיכל ה' וכו' מוה"ר אברהם מרדכי בן מוה"ר שמואל יהודה הי"ד, **נעקה"ש ח' סיון תש"ד**". ח' סיון - יום הניתוח ז"ל! הדבר הכה אותי בהלם וגרם לי להתרגשות רבה - לגלות בדיוק כאשר אני מתעורר לפעול לטובת נשמתו, שכל שנה ביום פטירתו אני עורך סיום מסכת בלא נודע ובהתעקשות תמוהה. ובוודאי שמועיל לעילוי נשמתו, ולכל הפחות כשאר מצוות ומעשים טובים שמקיימים יוצאי חלציו. כמובן שמעתה גמרתי אומר שזכור אזכרנו בשעת הסיום, שיועיל גם כן לטובת נשמתו.

ג. אך בזה לא תם המעשה.

כאמור, גיליתי את דבר היות יום ח' סיון היאר-צייט של סבי זצ"ל בחודש טבת תשע"ט. לאחר כמחצית השנה, בחודש סיון, התכוננתי לערוך את סיום המסכת בליל היאר-צייט בשטיבל המקומי, אך עד אז שכחתי שוב את שם אבי הסב. בכוונתי היה לבדוק זאת שוב בספר הנ"ל בשעות הצהריים בהן אני בביתי, אך הדבר נשכח מליבי. לכן אפוא בשעות הערב יצרתי קשר טלפוני עם קרובי משפחתי על מנת לברר את השם. ראשית התקשרתי לדודי שליט"א, הידוע כבעל זיכרון יוצא דופן, ולשם שינוי הוא לא זכר, אלא יעץ לי להתקשר לסבתי תחי' לאוי"ש, לברר אצלה ובטח תשמח מאוד. כן עשיתי. הסבתא תחי' שמעה בשמחה גדולה כי אני מתעתד לערוך סיום מסכת לעילוי נשמת סבה, אך הוסיפה עוד לבקשני, מאחר שביום זה חל גם יום-השנה לאחותה - נכדתו, מרת חנה בת ר' משה-חיים פלברבאום ז"ל, אשר נפטרה בלא להשאיר זש"ק אחריה, ודאי תועיל הקדשת הסיום ויועיל הקדיש אף לעילוי נשמתה.

הפלא ופלא! אם לא הוצרכתי להתקשר אליה, היינו, אם הייתי זוכר לבדוק בספר את שם סבי, או אם הדוד שליט"א היה זוכרו, לא הייתה נזכרת הדודה ז"ל. ומי יודע אם לא התגלגל כל המעשה של הניתוח - הסיום - היארצייט - שכחת השם, רק בשביל לזכות לאותה נשמה גלמודה. וה' חפץ לזכות את ישראל בחייהם ובמותם.

[ללא עריכה/ ראה אור באספקלריא]

סיקבלנו תמיד באהבה

מעשה שהיה בימי ה'בית ישראל' זי"ע בבחור אחד מבני ישיבתו שהוצרך לנסוע לחו"ל, ובחששו שמא יישן ויפסיד נסיעתו נשאר ער במשך כל הלילה. לפנות הבוקר הלך הבחור להתפלל בכותל המערבי שהיה אז ריק ממתפללים, והנה חש בטפיחה קלה על שכמו. הוא הסתובב והופתע לראות לפניו את הרבי, שפנה אליו ושאלו: אמור נא בחור, מהו השבח הגדול ביותר שאפשר לשבח את הבורא ית"ש? ומיד ענה - השבח הגדול ביותר, שהקב"ה אינו שוחק (ער לאכט נישט), כך סיים הרבי את דבריו, סתם ולא פירש ונעלם מעיני הבחור. מחשבותיו של הבחור החלו להתרוצץ, למה כיוונו דברי הרבי ומה פירוש דבריו הסתומים... בחזרו לישיבת 'שפת אמת' ראה כי כבר הואר חדרו של ראש הישיבה דאז הרה"ק ה'פני מנחם' זי"ע, נקש על הדלת, וכשפתח לו רה"י שטח בפניו את תמיהתו וחידתו בפירוש דברי הרבי, וכי ממה וממי יש לבורא לשחוק, שהרבי אמר שאעפי"כ אינו שוחק. ענה לו רה"י: הנה אם בתור תפקידי כרה"י אגש לבחור מבני הישיבה ואעיר לו על הנהגה פלונית שאינה טובה, והלה יענה ויאמר: צדקו דברי רה"י, הנני מבטיח שמהיום והלאה אחדל ממנהגי זה; והנה אך יעבור יום ושוב ינהג הבחור בהנהגה זאת, אם שוב יענה ויאמר - מהיום והלאה אחדל ממנהגי זה, עדיין יהיה ניתן למחול לו. אך בהישנות הדבר פעמים רבות, הרי אשחק מתשובתו, ואענה ואומר לו: אין זו תשובה כלל, כי כבר הפך הדבר לשחוק. אבל הקב"ה אינו כן, אף אם נבוא ונאמר לו מאה פעמים ויותר מהיום והלאה אחדל ממנהגי זה - לא ישחק הבורא מאתנו, אלא יקבל אותנו באהבה וחיבה כאילו אנו מבטיחים זאת בפעם הראשונה.

(באר הפרשה)

בסוד שיח
כשם שפרצופיהם שונים
כך דעותיהם שונות

המנורה רומזת לחיבת ישראל לפני ה'

/ הרב שמעון ממן שליט"א

"אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות" מפרש רש"י, אל מול הנר האמצעי הנמצא בגוף המנורה. שלשת נרות המזרחיים פונים אל נר האמצעי, ושלשת נרות המערביים פונים אל נר האמצעי, ולמה כדי שלא יאמרו לאורה הוא צריך, ע"כ. ובגמרא (שבת כב:) דרשו חכמינו על הכתוב (ויקרא כד, ג) מחוץ לפרוכת העדות יערוך אותו..." וכי לאורה הוא צריך? והלא כל ארבעים שנה שהלכו בני ישראל במדבר, לא הלכו אלא לאורו. אלא עדות היא לבאי עולם, שהשכינה שורה בישראל. מאי עדות? אמר רב זו נר מערבי, שנותן בה שמן כמידת חברותיה, וממנה היה מדליק ובה היה מסיים. ורש"י (שם ד"ה ובה היה מסיים) הביא דברי הברייתא על הכתוב (שמות כז, כ) "להעלות נר תמיד" שתהא נר מערבי תמיד, שממנו יהא מתחיל ובו יהא מסיים. וכן מדוייק מל' הכתוב נר ולא נרות, משמע שהיו מדליקין את אותו נר בכל יום ויום, והיינו הנר המערבי השני של המזרח, ע"כ דברי רש"י. וכן מדוקדק ל' הכתוב (ויקרא שם) "להעלות נר תמיד" נר ל' יחיד לרמוז על נר המערבי שהיה דולק תמיד. וכן נרמז בהמשך (ויקרא שם) שכתוב "יערוך אותו... לפני ה' תמיד". אותו בל' יחיד לרמוז על נר המערבי שלא כבה לעולם. ואחר כן (ויקרא שם) כתוב "יערוך את הנרות לפני ה' תמיד" נרות בל' רבים, להורות שגם הדלקת כל הנרות שאינם דולקים אלא בלילה נחשבת הדלקתן לדבר תמידי, כיון שמדליק אותן בקביעות בכל לילה, וכמו שפירש רש"י (שם פסוק ב) ע"ש. עוד כותב רש"י (שבת שם) לתמוה ממה שאמרו בגמרא (יומא לג:) שהטבת ה' נרות קודם להטבת ב' נרות, משמע שאת כל הנרות היה מטיב בשחרית, וכאן מבואר שנר המערבי לא כבה וממילא לא היה צריך להטיבו? היינו בזמן שלא היה הנס מתקיים ומצא שכבה. וכל זמן שהיו ישראל חביבין היה דולק כל היום וזהו עדותה, ע"כ. כלומר, שע"י נר המערבי הדולק תדיר, היתה ניכרת חיבתן של ישראל לפני הקב"ה, שיש השראת השכינה בתוך בני ישראל.

והנה על פי כל ההקדמה הזאת נשכיל להבין דברי אור החיים הקדוש, שכתב לבאר שזהו טעם הכתוב שציוה ה', להיות כל הנרות פונים אל מול פני המנורה שהוא נר המערבי. להראות לנו שכל נר ונר לא בא, אלא לפרסם את העדות שהשכינה שורה בישראל. והגם שלזאת העדות היה מספיק נר אחד בכל צד, מכל מקום מכיון שהוצרך לפרסם העדות, אינו נאה להביא לבית ה' אלא דבר מושלם. או אפשר לומר בדרך רמז, שז' הנרות רומזות לע' אומות העולם. כי כולם מאירים לנוכח נר המערבי הרומז לישראל. ולרמוז שכל האומות כלים ועם ישראל לא כלה לעולם. ועוד מבאר, שהארת הנרות אינו אלא בלילה, ובא לרמוז על הגלות הנקרא לילה. אבל בבא זמן הגאולה נקרא בוקר, יכבה נר האומות, ולא ישאר אלא נר ישראל.

עוד אפשר לבאר ע"פ הנ"ל, שכל ששת הנרות צריכים להיות פונים אל נר המערבי, להורות לכל באי עולם על החביבות של ישראל לפני הקב"ה. שכל השפע הטוב היורד להעולם כולו, אינו אלא בזכותן של בני ישראל. ולזה מרמזים כל הנרות הפונים לנר המערבי. ומאותו נר המערבי היה מדליק את כל הנרות, להורות שהם מצד עצמם אין להם שום אור אלא מכח אותו נר המערבי. ואם אומות העולם היו יודעים ומאמינים בזה, שכל השפע הטוב היורד להם אינו אלא בזכות עם ישראל. היו מעריכים מכבדים ודואגים לקיום עם ישראל, בזאת ההכרה שזהו לטובתן האישית. אבל לצערנו אין אומות העולם יודעים ומכירים בזה, ועל כן אין להם שום ערך וכבוד אמיתי לעם ישראל. וכל זה עתה בעת הגלות, אבל בזמן הגאולה, האמת תהא גלויה לעיני כל העמים.

נמצאנו למדים, שענין השראת השכינה בישראל, מורה ומגלה את גודל אהבת וחיבת ה' כלפי בני ישראל. ועתה שאין בית המקדש קיים, למדונו חז"ל שאין לו להקב"ה אלא ארבע אמות של הלכה בלבד. ואך ורק על ידי העסק בתורה לשמה, על מנת ללמוד וללמד לשמור ולעשות את רצון השי"ת. נזכה להשרות שכינתו בתוכנו, ואז נזכה לנסים וישועות שלא כדרך הטבע. כעין שהיה בזמן שבית המקדש קיים, שלא כבה נר המערבי, שזהו נס גמור שלא כדרך העולם. שרצון ה' לגלות לכל אומות העולם את גודל אהבתו וחיבתו אל עמו ישראל, בזמן שבית המקדש היה קיים נעשה זאת על ידי נר המערבי, הרומז לעם ישראל שהם חיים וקיימים לעולם. ועתה שאין בית המקדש קיים, עושה לנו ה' נסים ונפלאות לעיני העמים הרוצים לכלותינו. שבראותם זאת אומרים פה מלא, ה' אוהב את עמו ישראל. וכעין מה שאמרו המצריים "אצבע אלקים היא".

יה"ר שנזכה במהרה לראות נסים ונפלאות בביאת הגואל, אכי"ר.

מיומנים...

מיומנו של מוטי הרטוב מתנדב ב"בית לוינשטין" מטעם "עזר מציון"

שיקום מושלם

התבקשתי לבקר את ח.ש במחלקה האורטופדית בבית לוינשטין ע"י המתנדב הראשי שלמה קלוגהופט, שמסר לי כי היא נפגעה בתאונת דרכים מספר חודשים קודם לכן. מכיוון שאני נוהג לא להיכנס לחדר של נשים בשיקום ללא רשותן בביקור הראשון - ניגשנו לחדרה יחד. ח.ש ישבה במיטתה, נראתה כאובה, אך מיד כשזיהתה את שלמה נפרש חיוך רחב על פניה, שחשף שיניים לבנות. לאחר היכרות קצרה שערך בינינו עברה ח.ש לכיסא גלגלים ואני הובלתי אותה לפינה שקטה במחלקה, בה יכלה להשיח את אשר בפיה ללא האזנה של שותפותיה לחדר. והיה לה הרבה על ליבה לספר.... תאונת הדרכים היא החלק הקל.

לפי סיפורה, בבוקר חורפי, בעת נהיגתה לעבודה כמטפלת, עצרה לפני מעבר חציה במטרה לאפשר לתלמידת בי"ס לחצות את הכביש בבטחה. אולם ההפתעה הגיעה מאחור, כאשר נהג צעיר ופזיז לא שם לב לעצירתה ופגע בה בחוזקה מאחור. ח.ש, שישבה ברכבה הצנוע לא היתה מוכנה למכה העזה ונפגעה ברגליה ובגבה.

פונתה באמבולנס למרכז רפואי בילינסון לקבלת טיפול רפואי ראשוני. מכוניתה הוטחה קדימה, בנס הילדה הולכת הרגל לא נפגעה, אך המכונית נפגעה בצורה כה חמורה שח.ש החליטה לאחר זמן קצר שלא תנהג בו עוד והעבירה אותו לקרוב משפחה נזקק לאחר שטיפל בתיקונו. לאחר זמן קצר שוחררה לביתה אך כאביה לא פסקו, ואף החריפו. לאחר אישפוז וניתוח בגב הועברה לשיקום בבית לוינשטין. בהמלצת חברה קרובה שכרה לטיפול בתביעת הגוף עו"ד, בוגר מכללה (איזוטרית מסתבר), שהציג עצמו כמומחה לתביעות כגון דא. כפי שכתבתי לעיל התאונה היתה החלק הפחות מסובך בעברה. ח.ש נולדה באתיופיה, נישאה ללא הסכמתה בגיל 9 לגבר המבוגר ממנה בכמעט פי שלושה, ועקב כך גם הפסיקה ללמוד בבית הספר... חייה עם הגבר היו מרים וקשים, שכן עברה התעללות, מהסוגים החולניים ביותר, עד שלא יכלה עוד וברחה לבית אחד מקרוביה. אביה איתר מקום מחבואה והחזירה בכוח לגבר ממנו סלדה ופחדה. בגיל 19 כבר היתה אמא לשניים וגם עברה מספר הפלות כתוצאה מאלימות אבי ילדיה (אינו ראוי לכינוי "בעלה" או "אישה") כלפיה, שפגע במספר איברים בגופה. עלתה ארצה עם אבי ילדיה, אחיה ואחיותיה ואביה. זמן קצר לאחר עלייתה ברחה עם ילדיה למעון לנשים מוכות. לאחר תקופת הסתתרות נפתח תיק גירושין ביוזמת ח.ש. הרבנות לא הערימה קשיים וח.ש יצאה לחיים חדשים במלוא מובן המילה.

האישה הצעירה והנאה עבדה קשה למחייתה, בית ועבודה ותו לא, אך היתה נחושה לתת חינוך טוב לילדיה. כעבור שנים מעטות מצאה דירה בשכונת מצוקה במרכז, אך רחוק מריכוזי עדתה ומשפחתה, שלא תמכה בה בתקופת "נישואיה", ושכנעה את מנהל הבנק לתת לה הלוואה לרכישת הדירה הצנועה והחשוכה וכעבור מספר שנים אף רכשה רכב, בו עברה את התאונה הנזכרת.

הטראומה שח.ש חוותה מהגברים הבוגרים שהיו בחייה עד אותה שעה, כולל אביה מולידה, גרמה לה לחוסר אימון מוחלט בגברים. גברים רבים רצו בקרבתה, אך היא לא אפשרה לאף אחד להתקרב אליה. כל המידע על עברה סיפרה לי בכמה פגישות, אך אני הרגשתי "מפורק" כאשר סיימה וחשתי רצון עז לעזור לה ככל יכולתי.

כדי לא לפגוע בצנעת הפרט לא אפרט מדי, אך אמרתי לח.ש כי לדעתי העו"ד המייצג אותה לא מתאים לה. היא לא קיבלה את דעתי והמשיכה עמו בטענה שכבר דאג לה בצורה טובה ל"תשלומים תכופים" (אלה מקדמות שמשלמות חברות הביטוח לנפגעי תאונות דרכים). בהמשך טיפולו לא תיפקד כראוי מול ועדות הביטוח הלאומי והגיע לדיונים בבית המשפט מול חברת הביטוח של הנתבע לא מוכן ולא מרוכז, כך שנגרם נזק בלתי הפיך לתביעתה, שהצטמקה....

במהלך השיקום בבית לוינשטין, לאחר טיפולים ומאמצים משולבים, של ח.ש וצוות השיקום, חזרה ח.ש ללכת, בתחילה בעזרת הליכון ומאוחר יותר בעזרת קביים, ולקראת הסוף אף ניגשה מחדש והצליחה לעבור "טסט" נהיגה לרכב רגיל, למרות שעדיין צלעה, כאבה ונעזרה בקביים.

מתאונת הדרכים ועד לשחרורה מבית לוינשטין עברה קרוב לשנה, בה ח.ש לא היתה מסוגלת לעבוד, וגם ה"תשלומים תכופים" הפסיקו לזרום עקב התנגדות חברת הביטוח של הנתבע. ח.ש שחה לי את מצוקתה ולכן שאלתיה על כל הפוליסות ששילמה בשנים האחרונות, ובמיוחד "תאונות אישיות". ח.ש נזכרה ששילמה לפוליסה כזו אך לא ידעה כיצד לדרוש את המגיע לה. לשאלתי אם מסכימה שאני אעזור לה לטפל בכך הסכימה בחיוך מבויש אך מלא תודה. בדקתי את הפוליסה, מלאתי עבורה את הטפסים הנדרשים, החתמתי אותה והעברתי לחברת הביטוח. היות והפיצוי מבוסס על תעריף יומי לאשפוז בבתי חולים (לא כולל תקופת השיקום

בבית לוינשטין) זכתה ח.ש בהעברה בנקאית של עשרות אלפי ₪ מחברת הביטוח, לה שילמה פרמיות במשך שנים. תקבול זה "סידר" לח.ש את חשבון הבנק לתקופה לא מבוטלת.

לאחר המשך שיקום בקהילה (פיזיוטרפיה) והתחזקותה הגופנית חזרה ח.ש לעבוד באופן חלקי ואף החליפה את הדירה הישנה והחשוכה בדירה חדשה, מוארת ובאזור טוב יותר. כעת נשאר רק לעבוד על נושא הזוגיות. שיחות רבות ניהלתי עמה על נושא זה, בהם ניסיתי לשכנע שלא כל הגברים רעים, יש כמה טובים ושכדאי לנסות. במשך תקופה לא הסכימה אפילו לנסות להכיר מישהו, בטענות מטענות שונות, ששיקפו את פחדה מגברים, וכן שהיא כבר גרושה למעלה מ-20 שנה והתרגלה.... סדק ראשון ב"קיר האטום" לגברים ניבע כאשר סיפרה לי שנסעה לבקר את אביה, היתה פגישה טובה והיא אפילו סלחה לו ומבינה אותו, למרות שאינה מסכימה כלל עם התנהלותו כלפיה. שיבחתי את אופיה ויכולתה לסלוח לאביה למרות שבהחלטותיו אמלל אותה בשנים שהיו אמורות להיות היפות בחייה, אך גם אמרתי לה שעכשיו, לאחר שכוחותיה חזרו אליה, הליכתה השתפרה מאוד וסלחה לאביה, הגיע הזמן להתקדם שלב נוסף בשיקום: הקמת משפחה חדשה לאחר שילדיה כבר לא גרים עמה.... כעבור מספר חודשים סיפרה לי ח.ש שהכירו לה גבר נחמד, לא מהעדה שלה, ויש לכך סיכוי. איחלתי לה בהצלחה...

בתקופה שבין הסגרים עקב הקורונה נישאה ח.ש לבחיר ליבה (הפעם ללא התערבות האב...) עם משתתפים מעטים, מהמשפחה המצומצמת בלבד, ולפי התרשמותי (וגם של אחרים המקורבים אליה) היא מאושרת מחייה החדשים. שיקום מושלם!!!!!!!

בסוד שיח

כשם שפרצופיהם שונים
כך דעותיהם שונות

עריכה גרפית - גיל ויין

נשמח לקבל תגובות והערות מהקוראים
בדוא"ל: besod@013net.net